

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE L'ÉNERGIE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU CLIMAT

COMMISSIE VOOR ENERGIE, LEEFMILIEU EN
KLIMAAT

Mardi

19-10-2021

Matin

Dinsdag

19-10-2021

Voormiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
cdH	centre démocrate Humaniste
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Débat d'actualité sur la norme énergétique et questions jointes de	1
- Leen Dierick à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La norme énergétique et le caractère abordable de la facture énergétique" (55019398C)	1
- Leen Dierick à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La hausse de la facture d'énergie et la norme énergétique" (55021849C)	1
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'exécution de la résolution CRM en matière de financement et de diminution des surcoûts fédéraux" (55020383C)	1
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les accises flexibles dans le cadre de la facture énergétique" (55020699C)	1
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La politique annoncée dans le cadre de l'augmentation des prix de l'énergie" (55021476C)	1
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les options envisagées dans le cadre des propositions de diminution de la facture énergétique" (55021775C)	2
- Reccino Van Lommel à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La situation concernant la norme énergétique" (55021436C)	2
- Thierry Warmoes à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La hausse des prix de l'énergie et du carburant, la norme énergétique" (55021870C)	2
- Raoul Hedebouw à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La hausse des prix de l'énergie et du carburant, la norme énergétique" (55021871C)	2
- Malik Ben Achour à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les prix de l'énergie" (55021919C)	2
- Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La norme énergétique" (55021946C)	2
- Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le tarif social" (55021947C)	2
Orateurs: Leen Dierick, Reccino Van Lommel, Thierry Warmoes, Malik Ben Achour, Bert Wollants, Marie-Christine Marghem, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie, Christian Leysen	

Débat d'actualité sur les parcs éoliens et questions jointes de	13
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le mécanisme de soutien variable aux parcs éoliens" (55020977C)	13
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'extension de l'éolien offshore en mer du Nord" (55021891C)	13
- Reccino Van Lommel à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La publication de la CREG relative au "contract for differences" (55021442C)	13
- Malik Ben Achour à Tinne Van der Straeten	13

INHOUD

Actualiteitsdebat over de energienorm en toegevoegde vragen van	1
- Leen Dierick aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energienorm en de betaalbaarheid van de energiefactuur" (55019398C)	1
- Leen Dierick aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stijgende energiefactuur en de energienorm" (55021849C)	1
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De uitvoering van de CRM-resolutie op vlak van financiering en verlaging van de federale meerkosten" (55020383C)	1
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De flexibele accijns voor de energiefactuur" (55020699C)	1
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het aangekondigde beleid in het kader van de stijging van de energieprijzen" (55021476C)	1
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De overwogen opties in het kader van de voorstellen tot verlaging van de energiefactuur" (55021775C)	1
- Reccino Van Lommel aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stand van zaken rond de energienorm" (55021436C)	1
- Thierry Warmoes aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De stijgende energie- en brandstofprijzen en de energienorm" (55021870C)	1
- Raoul Hedebouw aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De stijgende energie- en brandstofprijzen en de energienorm" (55021871C)	1
- Malik Ben Achour aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energieprijzen" (55021919C)	1
- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energienorm" (55021946C)	1
- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het sociaal tarief" (55021947C)	1
Sprekers: Leen Dierick, Reccino Van Lommel, Thierry Warmoes, Malik Ben Achour, Bert Wollants, Marie-Christine Marghem, Tinne Van der Straeten, minister van Energie, Christian Leysen	

Actualiteitsdebat over de windparken en toegevoegde vragen van	13
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De variabele ondersteuning voor de windparken" (55020977C)	13
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De uitbouw van offshore wind op de Noordzee" (55021891C)	13
- Reccino Van Lommel aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De publicatie van de CREG met betrekking tot het "contract for differences"" (55021442C)	13
- Malik Ben Achour aan Tinne Van der Straeten	13

(Énergie) sur "L'augmentation de la capacité du parc éolien offshore" (55021922C)		(Energie) over "De verhoging van de offshorewindenergiecapaciteit" (55021922C)	
- Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le projet d'une île énergétique dès 2026" (55021942C)	13	- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het voor 2026 geplande energie-eiland" (55021942C)	13
- Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La mise en œuvre d'un mécanisme P2P" (55021951C)	13	- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De invoering van een P2P-mechanisme" (55021951C)	13
- Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation de la capacité de la deuxième zone éolienne offshore" (55021983C)	13	- Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De verhoging van de capaciteit van de tweede offshore windzone" (55021983C)	13
- Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation de la capacité des éoliennes offshore dans la zone Princesse Elisabeth" (55021991C)	13	- Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het verhogen van de capaciteit van de offshore windmolens in de Prinses Elisabethzone" (55021991C)	13
<i>Orateurs:</i> Bert Wollants, Reccino Van Lommel, Malik Ben Achour, Marie-Christine Marghem, Thierry Warmoes, Christian Leysen, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie, Samuel Cogolati		<i>Sprekers:</i> Bert Wollants, Reccino Van Lommel, Malik Ben Achour, Marie-Christine Marghem, Thierry Warmoes, Christian Leysen, Tinne Van der Straeten, minister van Energie, Samuel Cogolati	
Question de Leen Dierick à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La simplification de la facture énergétique" (55019965C)	26	Vraag van Leen Dierick aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het vereenvoudigen van de energiefactuur" (55019965C)	26
<i>Orateurs:</i> Leen Dierick, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie		<i>Sprekers:</i> Leen Dierick, Tinne Van der Straeten, minister van Energie	
Questions jointes de	27	Samengevoegde vragen van	27
- Wouter Raskin à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La création du fonds mazout Promaz" (55020081C)	27	- Wouter Raskin aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De oprichting van een stookoliefonds Promaz" (55020081C)	27
- Reccino Van Lommel à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le point sur le fonds d'assainissement des sols Promaz" (55021428C)	27	- Reccino Van Lommel aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stand van zaken rond het bodemsaneringsfonds Promaz" (55021428C)	27
<i>Orateurs:</i> Wouter Raskin, Reccino Van Lommel, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie		<i>Sprekers:</i> Wouter Raskin, Reccino Van Lommel, Tinne Van der Straeten, minister van Energie	
Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'évaluation de l'incident survenu le 8 janvier 2021 sur le réseau haute tension européen" (55020381C)	30	Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De evaluatie van het incident van 8 januari 2021 op het Europese hoogspanningsnet" (55020381C)	30
<i>Orateurs:</i> Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie		<i>Sprekers:</i> Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, minister van Energie	
Questions jointes de	32	Samengevoegde vragen van	32
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le conseil disciplinaire de la CREG" (55020495C)	32	- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De tuchtraad van de CREG" (55020495C)	32
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La situation concernant la nomination des membres du comité de direction de la CREG" (55020494C)	32	- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stand van zaken inzake de benoeming van de leden van het directiecomité van de CREG" (55020494C)	32
- Reccino Van Lommel à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La situation relative à la procédure de sélection pour un nouveau comité de direction de la CREG" (55021438C)	32	- Reccino Van Lommel aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stand van zaken rond de selectieprocedure voor een nieuw directiecomité van de CREG" (55021438C)	32
<i>Orateurs:</i> Bert Wollants, Reccino Van Lommel, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie		<i>Sprekers:</i> Bert Wollants, Reccino Van Lommel, Tinne Van der Straeten, minister van Energie	
Question de Bert Wollants à Tinne	34	Vraag van Bert Wollants aan Tinne	34

Van der Straeten (Énergie) sur "Nemo Link et l'indisponibilité de l'IFA-1" (55020725C)

Orateurs: **Bert Wollants, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

- Questions jointes de 36
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les tarifs sociaux en général et en ce qui concerne le groupe cible existant" (55020772C) 36
 - Kris Verduyckt à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La fin de l'extension du tarif social" (55021933C) 36
 - Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La forte augmentation du tarif social" (55021987C) 36

Orateurs: **Bert Wollants, Kris Verduyckt, Thierry Warmoes, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

- Questions jointes de 40
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le rôle du gaz russe dans la formation des prix sur le marché belge" (55020980C) 40
 - Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La demande faite à la CE d'ouvrir une enquête sur le rôle de Gazprom dans la crise des tarifs du gaz" (55020982C) 40
 - Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation des prix de l'énergie, le rôle de Gazprom et le fonctionnement du marché" (55021355C) 40
 - Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les stocks de gaz européens" (55022000C) 40

Orateurs: **Bert Wollants, Marie-Christine Marghem, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Van der Straeten (Energie) over "Nemo Link en de onbeschikbaarheid van IFA-1" (55020725C)

Sprekers: **Bert Wollants, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

- Samengevoegde vragen van 36
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De sociale tarieven in het algemeen en met betrekking tot de bestaande doelgroep" (55020772C) 36
 - Kris Verduyckt aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stopzetting van het uitgebreid sociaal tarief" (55021933C) 36
 - Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De forse stijging van het sociaal tarief" (55021987C) 36

Sprekers: **Bert Wollants, Kris Verduyckt, Thierry Warmoes, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

- Samengevoegde vragen van 40
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De rol van Russisch gas in de prijsvorming voor de Belgische markt" (55020980C) 40
 - Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De vraag aan de EC om een onderzoek in te stellen naar de rol van Gazprom in de gasprijencrisis" (55020982C) 40
 - Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stijging van de energieprijzen, de rol van Gazprom en de marktwerking" (55021355C) 40
 - Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De Europese gasvoorraden" (55022000C) 40

Sprekers: **Bert Wollants, Marie-Christine Marghem, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

COMMISSION DE L'ÉNERGIE, DE L'ENVIRONNEMENT ET DU CLIMAT

du

MARDI 19 OCTOBRE 2021

Matin

COMMISSIE VOOR ENERGIE, LEEFMILIEU EN KLIMAAT

van

DINSDAG 19 OKTOBER 2021

Voormiddag

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 10 et présidée par Mme Mélissa Hanus.
De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.10 uur en voorgezeten door mevrouw Mélissa Hanus.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De teksten die in cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

01 Actualiteitsdebat over de energienorm en toegevoegde vragen van

- Leen Dierick aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energienorm en de betaalbaarheid van de energiefactuur" (55019398C)
- Leen Dierick aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stijgende energiefactuur en de energienorm" (55021849C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De uitvoering van de CRM-resolutie op vlak van financiering en verlaging van de federale meerkosten" (55020383C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De flexibele accijns voor de energiefactuur" (55020699C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het aangekondigde beleid in het kader van de stijging van de energieprijzen" (55021476C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De overwogen opties in het kader van de voorstellen tot verlaging van de energiefactuur" (55021775C)
- Reccino Van Lommel aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stand van zaken rond de energienorm" (55021436C)
- Thierry Warmoes aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De stijgende energie- en brandstofprijzen en de energienorm" (55021870C)
- Raoul Hedebouw aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De stijgende energie- en brandstofprijzen en de energienorm" (55021871C)
- Malik Ben Achour aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energieprijzen" (55021919C)
- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energienorm" (55021946C)
- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het sociaal tarief" (55021947C)

01 Débat d'actualité sur la norme énergétique et questions jointes de

- Leen Dierick à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La norme énergétique et le caractère abordable de la facture énergétique" (55019398C)
- Leen Dierick à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La hausse de la facture d'énergie et la norme énergétique" (55021849C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'exécution de la résolution CRM en matière de financement et de diminution des surcoûts fédéraux" (55020383C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les accises flexibles dans le cadre de la facture énergétique" (55020699C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La politique annoncée dans le cadre de l'augmentation des prix de l'énergie" (55021476C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les options envisagées dans le cadre des

propositions de diminution de la facture énergétique" (55021775C)

- **Reccino Van Lommel à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La situation concernant la norme énergétique" (55021436C)**
- **Thierry Warmoes à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La hausse des prix de l'énergie et du carburant, la norme énergétique" (55021870C)**
- **Raoul Hedebouw à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La hausse des prix de l'énergie et du carburant, la norme énergétique" (55021871C)**
- **Malik Ben Achour à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les prix de l'énergie" (55021919C)**
- **Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La norme énergétique" (55021946C)**
- **Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le tarif social" (55021947C)**

01.01 Leen Dierick (CD&V): Mevrouw de minister, ik heb verschillende vragen ingediend over de toename van de energiefactuur, waarover al heel wat gediscussieerd werd en vragen werden geformuleerd.

Gelukkig heeft de federale regering al vrij snel een aantal maatregelen gelanceerd. Op korte termijn gaat het dan om de verlenging van de uitbreiding van het sociaal tarief en de toekenning van 80 euro extra voor die kwetsbare doelgroep. Zij heeft ook structurele maatregelen aangekondigd, zoals de omvorming van de federale bijdrage tot een accijns, die veel beter regelbaar is, en voorts – tot onze tevredenheid – de invoering van de energienorm, waar CD&V al lang om vraagt.

Ik denk dat het belangrijk is dat er op korte en lange termijn wordt ingegrepen. Er zijn al heel wat beslissingen genomen. Wanneer treden die effectief in werking en wat zullen daarvan de effecten zijn op de energiefactuur?

01.02 Reccino Van Lommel (VB): Er is vorige week tijdens de plenaire vergadering geregeld naar de energienorm verwezen. Ik had er vandaag graag iets dieper op willen ingaan om een stand van zaken te krijgen.

De minister heeft eerder dit jaar, in februari en maart, gesprekken gevoerd met de vakbonden, de bedrijfswereld en de consumentenvereniging. Eind april was er het advies van de adviesraad van de CREG. De minister heeft steeds beklemtoond dat de energienorm op elk verbruikstype zou moeten worden toegepast.

In september, vorige maand dus, had een interkabinettenwerkgroep klaarheid moeten scheppen in een aantal zaken. Daarom had ik graag geweten of er een voorstel klaar is, wat er toen uit de bus is gekomen, wat het kader wordt en wanneer dat in werking treedt.

01.03 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, het gaat hier over de stijgende energie- en brandstofprijzen. Vorige week hebben we al lang gedebatteerd over wat ik uw "energiepakket" zal noemen. Daarin zitten drie maatregelen: een verlenging van het sociaal tarief tot begin april 2022, een korting van 80 euro voor wie recht heeft op dat sociaal tarief, en de invoering van een energienorm, waarbij de federale heffingen worden omgevormd tot een flexibele accijns.

Voor die energienorm wilt u aan verschillende doelgroepen vrijstellingen verlenen om de koopkracht van de gezinnen en de

01.01 Leen Dierick (CD&V): Dans la batterie de mesures destinées à contrer la hausse de la facture énergétique, le gouvernement a prévu de proroger l'extension du tarif social et d'octroyer 80 euros supplémentaires à ce groupe cible vulnérable. La contribution fédérale sera, en outre, convertie en accises et la norme énergétique sera instaurée.

À quelle date ces différentes mesures entreront-elles en vigueur?

01.02 Reccino Van Lommel (VB): Quel est l'état d'avancement du dossier relatif à l'instauration de la norme énergétique?

01.03 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Le paquet énergétique de la ministre prévoit trois mesures: la prorogation du tarif social jusqu'au début d'avril 2022, une remise de 80 euros pour les allocataires sociaux et l'instauration d'une norme énergétique, incluant la conversion des prélèvements fédéraux en accises flexibles. En attendant, la flambée des prix de

competitiviteit van de bedrijven te vrijwaren. Dat belet niet dat de energieprijzen blijven stijgen, en dat dus ook het sociaal tarief stijgt. Voor een gemiddeld gezin bedraagt die stijging al gemiddeld meer dan 300 euro tegenover begin dit jaar. Tegelijk blijven ook de brandstofprijzen aan de pomp stijgen. Diesel was nooit eerder zo duur. Dat wordt niet gecompenseerd in het energiepakket; diesel zit dan ook niet in de gezondheidsindex. Ook voor stookolie zijn er voorlopig geen maatregelen aangekondigd, terwijl een aanzienlijk deel van de bevolking – in Wallonië meer dan de helft van de gezinnen – nog altijd met stookolie verwarmt.

Wat wilt u doen tegen de stijgende brandstofprijzen? Hoe beschermt u de gezinnen die met stookolie verwarmen? Wat zult u doen als het sociaal tarief blijft stijgen? Is de energienorm ook van toepassing op stookolie of brandstof?

De stijging van de energie- en brandstofprijzen wordt niet veroorzaakt door de federale heffing of de accijnzen, wel door de steeds duurder wordende energiecomponent. Zult u maatregelen nemen om ook de stijging van die energiecomponent tegen te gaan?

La **présidente**: La question n° 55021871C de M. Hedeboom est retirée.

01.04 Malik Ben Achour (PS): Madame la présidente, madame la ministre, mercredi dernier, le 13 octobre, la Commission européenne a publié une communication *Tackling rising energy prices: a toolbox for action and support*, laquelle propose une analyse de la situation actuelle et future en matière de prix de l'énergie et de certains de ses impacts sociaux.

Cette communication mentionne une série de mesures amenées à être discutées et mises en place au sein de l'Union. Je citerai notamment la révision du règlement sur la sécurité d'approvisionnement en gaz prévue en décembre 2021 afin de renforcer la résilience du marché gazier européen; mais également la série de mesures envisagées en matière de soutien d'activités économiques plus durables dans le secteur de l'énergie et de stockage d'énergie (développement du stockage d'énergie évolutif en tant qu'outil de flexibilité et achats conjoints volontaires de réserves, notamment).

Madame la ministre, quel est votre point de vue sur la communication de la Commission européenne et, plus particulièrement, sur l'analyse qu'elle propose? Pouvons-nous également obtenir de plus amples informations quant aux mesures que je viens d'évoquer et, plus particulièrement, à propos du calendrier prévu par la Commission européenne à ce sujet? Pourrions-nous simplement avoir un retour de votre part sur ces diverses mesures?

01.05 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, verschillende elementen van mijn vragen zijn in de loop van de afgelopen weken al ergens aan bod gekomen, zeker het concept van de flexibele accijns of de manier waarop de energienorm vorm zal krijgen. Er zijn ook binnen de regering al enkele stappen gezet die de discussie hebben gevoed, maar die nog niet hebben geleid tot een eindresultaat. Beter gezegd, er zijn voorstellen op tafel gelegd waarvan wij niet onmiddellijk kennis hebben, maar die wel ruim werden toegelicht in de pers.

l'énergie se poursuit et le tarif social augmente, par conséquent, aussi dans la foulée. Les prix des carburants remontent également, sans que cette hausse n'ait encore été compensée dans le paquet de mesures énergétiques.

Quelles dispositions la ministre prendra-t-elle pour gérer le problème?

01.04 Malik Ben Achour (PS): Vorige week heeft de Europese Commissie in een mededeling een analyse van de energieprijzen en de sociale gevolgen ervan voorgesteld. Er worden mogelijke maatregelen in vermeld, waaronder de herziening van de verordening inzake veiligstelling van de gaslevering, om de veerkracht van de Europese gasmarkt te versterken en duurzamere economische activiteiten in de energie- en opslagsector te ondersteunen.

Hoe beoordeelt u die analyse? Wat vindt u van de voorgestelde maatregelen?

01.05 Bert Wollants (N-VA): En ce qui concerne les accises flexibles et la norme énergétique, le gouvernement a apparemment formulé des propositions dont le Parlement n'a pas encore pu prendre connaissance, mais qui ont déjà abondamment été commentées dans la presse. À peine quelque 18 % de la

Ik overloop enkele belangrijke aspecten van mijn vraag, ten eerste het sociaal tarief. Volgens mij is het een verkeerde keuze om louter en alleen op het sociaal tarief in te zetten. De cijfers die de CREG in de voortgangsrapporten aanbrengt, zijn ons allen bekend. Ongeveer 18 % van de mensen kan een beroep doen op het sociaal tarief, wat betekent dat 82 % dat niet kan. Voor dat grote percentage is er niets gepland. De regering voert aanpassingen door met een flexibele accijns, maar vandaag is nog niet geheel duidelijk op welke manier dat verder zal verlopen. We wachten nog op de teksten daarover.

Een belangrijke vraag in dat verband is hoe u zult omgaan met de voorschotfacturen. Dat element zit verwerkt in mijn ingediende vraag en ik heb het vorige week in de plenaire vergadering ook al gevraagd. Die vraag is toen echter wat ondergesneeuwd in het globale debat. Als heffingen en toeslagen worden omgezet in flexibele accijnzen, op welke manier wordt dat dan doorgerekend in de voorschotfacturen? Zult u een aanpassing van de voorschotfacturen verplichten, of blijft het bij een verbod om de voorschotfacturen aan te passen zonder akkoord van de klant?

In de pers is aangegeven dat er een lijst is met 25 voorstellen over de energiefactuur, die binnen de regering is besproken. Ik kan er dus alleen van uitgaan dat het om een publiek document gaat en dat u het aan onze commissie kan en zal bezorgen. Ik zou daar graag wat meer informatie over krijgen.

01.06 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la ministre, lors d'une interview à *De Tijd* en juin, vous avez indiqué, outre ce qui a été mentionné dans la presse dans l'intervalle, que vous travailliez sur une norme énergétique pour les entreprises qui garantirait la compétitivité en s'alignant sur l'évolution des prix dans les pays voisins. Pour les familles, l'accord de coalition prévoit, par exemple, que les surcoûts du mécanisme CRM seront compensés par la suppression d'autres taxes de la facture énergétique.

Le fond de l'affaire est d'essayer de comprendre – cela a également été relevé par M. Wollants – la manière dont techniquement et exactement, vous allez imaginer la norme énergétique et la présence d'accises ou la transformation de certaines lignes de la facture du consommateur en accises. Que contient en réalité cette norme énergétique? Que représentera-t-elle en accises en valeur absolue, c'est-à-dire en chiffres absolus sur la facture? À combien s'élèvera la part fédérale moyenne de la facture d'électricité une fois cette opération réalisée? Combien cela coûtera-t-il au budget de l'État et quelle sera la différence en moins, on peut l'espérer, dans la facture du consommateur par rapport à la situation actuelle?

Concernant le tarif social, vous en avez largement parlé. Le gouvernement a pris des décisions mais je souhaiterais savoir, au-delà du cliquet qui est imaginé en lien précisément avec ces accises, ce que vous comptez faire en plus pour la classe moyenne qui n'accède pas au tarif social sachant que celui-ci est additionné pour ceux qui bénéficient d'un surplus de 80 euros (20 % de la population belge) afin de les aider dans la crise actuelle de la flambée des prix de l'énergie.

population pourraient bénéficier du tarif social. Le gouvernement planche sur des accises flexibles, mais les détails de la mesure ne sont pas encore connus. Comment ces accises seront-elles converties sur les factures d'acompte?

À propos de la facture énergétique, la presse évoque une liste de 25 propositions. La ministre pourrait-elle nous la transmettre?

01.06 Marie-Christine Marghem (MR): U hebt in de pers verklaard dat u aan een energienorm voor de bedrijven werkt die afgestemd is op de prijzen in de buurlanden. Voor de gezinnen zou de afschaffing van energieheffingen de meerkosten van het CRM-mechanisme compenseren.

Wat zal de energienorm in technisch opzicht inhouden en hoeveel zullen de accijnzen bedragen na de omzetting van heffingen in accijnzen? Hoeveel zal het federale deel van de elektriciteitsfactuur bedragen? Hoeveel zal die operatie de Staat kosten? Hoeveel zal dat de consument in zijn portemonnee schelen ten opzichte van wat hij vandaag betaalt?

Zult u naast het cliquetsysteem voor die accijnzen, nog andere maatregelen nemen voor de middenklasse die niet in aanmerking komt voor het sociaal tarief? Degenen die het sociaal tarief genieten, krijgen bovendien 80 euro korting naar aanleiding van de explosieve stijging van de energieprijzen.

01.07 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mevrouw de voorzitter, leden van de commissie, de stijgende energieprijzen blijven een bezorgdheid. We blijven dit van nabij volgen en dit zal na vandaag ongetwijfeld nog aan bod komen als we de beleidsnota en de programmawet zullen bespreken, waarin alles met betrekking tot de energienorm opgenomen zal zijn.

De energiefactuur bestaat uit verschillende componenten, met aan de ene kant de energiecomponenten en aan de andere kant de gewestelijke heffingen en distributietarieven en als kleinste deel de federale heffingen en de transmissie- en transporttarieven, waarbovenop dan de btw komt.

Het is de energiecomponent die de laatste maanden erg gestegen is en waardoor de winter voor veel Belgische gezinnen nu financieel nog zwaarder zal vallen dan anders. Het is daarom ook dat de federale overheid de beslissing heeft genomen om bijna 1 miljoen gezinnen nog tot eind maart de kans te geven om het sociaal tarief te betalen voor gas en elektriciteit, waarbij de overheid de kosten voor de levering op zich neemt.

Die kosten bedragen 340 miljoen euro in 2022 voor alle klassieke sociaaltariefklanten en 208 miljoen euro voor de uitbreidingsgroep die in het eerste kwartaal nog een sociaal tarief geniet. Deze meerkosten zullen niet aan de andere gebruikers worden doorgerekend. Daarvoor is er de energienorm waarover we het donderdag uitgebreid hebben gehad en waar ik zo dadelijk op terugkom.

Ook voor alle beschermde klanten is er een winterkorting van de federale overheid ten belope van 80 euro per gezin. Vanaf april zal de helft van deze klanten, de uitbreidingsgroep, uit het sociaal tarief uitgefaseerd worden omdat we verwachten dat de prijzen dan weer zullen dalen en stabiliseren. Dat zijn althans de vooruitzichten. Zoals ik donderdag heb gezegd, wil een uitfasering zeggen dat we wellicht zullen werken met een tussentarief. We bekijken momenteel hoe we dat zullen implementeren.

De meeste vragen gaan terecht over de energiecomponent, waarvoor we de energienorm voor alle Belgische gebruikers implementeren. Ik herhaal wat ik donderdag heb gezegd. Het energiepakket dat we hebben afgesproken in het kader van de begroting is doelgericht en structureel.

J'aimerais aussi faire le lien avec la *toolbox* européenne, à laquelle M. Ben Achour fait référence. Un article très intéressant vient d'être publié par ACER, le régulateur européen. Il y a aussi des questions, plus loin dans le débat, qui portent sur ce sujet.

ACER fait une analyse de la *toolbox* européenne et émet des recommandations dans le même sens, à savoir de prendre des

01.07 **Tinne Van der Straeten**, ministre: L'augmentation des prix de l'énergie interviendra à nouveau dans la note de politique générale et dans la loi-programme, qui contiendront la norme énergétique.

La facture énergétique se compose d'une composante énergétique, de prélèvements et de tarifs de distribution régionaux ainsi que de prélèvements et de tarifs de transport fédéraux, additionnés de la TVA. En raison de la forte hausse récente du prix de la composante énergétique, les autorités fédérales ont décidé que, jusque fin mars 2022, près d'un million de ménages pourraient bénéficier du tarif social pour le gaz et l'électricité, celles-ci prenant en charge les frais de livraison.

Ces frais s'élèvent à 340 millions d'euros pour 2022 pour tous les clients classiques du tarif social et à 208 millions d'euros pour le groupe supplémentaire qui a encore droit au tarif social au premier trimestre. Ces frais supplémentaires ne seront pas répercutés sur les autres consommateurs. Les clients protégés bénéficieront également d'une réduction hivernale de 80 euros par ménage.

À partir d'avril 2022, le tarif social sera réduit progressivement pour le groupe élargi, puisque nous nous attendons à une baisse des prix à ce moment-là. Un tarif intermédiaire sera probablement d'application.

Dans le cadre du budget, nous avons convenu d'un paquet énergie ciblé et structurel.

Het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) heeft een interessant artikel gepubliceerd over de Europese *toolbox*. ACER adviseert om naast structurele maatregelen ook gerichte maatregelen te

mesures ciblées envers les consommateurs les plus vulnérables, et des mesures plus structurelles, et aussi d'agir sur l'aspect fiscal et des contributions sur la facture. ACER indique aussi que c'est la partie de la facture qui pèse le plus.

En ce qui concerne les normes d'énergie, la norme énergétique est un instrument sur lequel mon cabinet travaille depuis avril en collaboration avec le cabinet du ministre M. Van Peteghem, qui protégera la part fédérale de la facture d'électricité et de gaz à partir du 1er janvier 2022.

Mijnheer Van Lommel, ik heb de timing hier al verschillende keren herhaald. We hebben gewerkt aan voorstellen die in de IKW's konden worden voorgelegd. Dat is zelfs eerder gebeurd dan wij hadden ingeschat. Die voorstellen gaan nu naar de regering in het kader van de programmawet. We zullen dat vervolgens in het Parlement indienen, waarschijnlijk in november, zodat dit nog voor het einde van het jaar ter stemming kan worden voorgelegd en dit vanaf 1 januari 2022 kan worden geïmplementeerd.

Je vais répéter ici l'explication que j'ai déjà donnée la semaine dernière. Tout d'abord, la norme énergétique se focalise sur les charges fédérales existantes sur l'électricité et le gaz. Ce faisant, la cotisation fédérale pour le gaz, celle pour l'électricité, mais aussi l'OSP (*obligations de service public*) et l'OSP-CRM seront supprimées dans la loi. La contribution variable annuelle va donc disparaître pour être remplacée par une contribution fixe via une accise spéciale sur l'électricité et le gaz. Les taux d'accises sont fixés par la loi et seront le reflet du niveau des surcharges en 2021. En effet, nous avons décidé ensemble, il y a maintenant plus d'un an, que l'année 2021 serait l'année de référence en matière de part fédérale sur la facture. La remise dégressive qui existait auparavant se traduira désormais par un droit d'accises dégressif. Un gros consommateur paiera donc moins par MWh pour ses tranches de consommation les plus élevées que pour sa tranche la plus basse avec une fluctuation de 14,21 euros par MWh à 0,5 euro par MWh.

Outre les différentes tranches de consommation, une distinction est également faite en fonction du type de consommateur. Les consommateurs non professionnels sont soumis à un taux d'accises légèrement inférieur afin de compenser l'application différente de la TVA.

Het was ook belangrijk om daarmee rekening te houden. Vandaag is er immers geen toepassing van de btw op de federale bijdragen.

nemen ten behoeve van de kwetsbaarste consumenten, en daarbij in te grijpen op de taksen, die de zwaarste post op de factuur vormen.

Mijn kabinet werkt samen met dat van minister Van Peteghem aan de energienorm, om het federale deel van de elektriciteits- en gasfactuur per 1 januari 2022 te beschermen.

Nos propositions ont finalement été soumises aux groupes de travail intercabinets plus tôt que prévu et vont à présent être transmises au gouvernement dans le cadre de la loi-programme. Elles seront probablement déposées à la Chambre en novembre, de telle sorte qu'elles puissent encore être votées avant la fin de l'année et être mises en œuvre à partir du 1er janvier 2022.

De energienorm spitst zich toe op de federale lasten op elektriciteit en gas. De federale bijdragen voor gas, elektriciteit, de ODV en de ODV-CRM zullen worden afgeschaft. De jaarlijkse variabele bijdrage zal vervangen worden door een vaste bijdrage, via een bijzondere accijns.

De accijnstarieven zullen een weerspiegeling zijn van het niveau van de toeslagen in 2021. Een jaar geleden werd er beslist dat het jaar 2021 als referentie zou gelden voor het federale gedeelte op de factuur. De degressieve korting zal een degressieve accijns worden. Een grootverbruiker zal minder betalen voor zijn hoogste verbruiksschijven, met een schommeling van 14,21 tot 0,5 euro per MWh. Bovendien zal er een onderscheid worden gemaakt per type van consument: het accijnstarief voor de niet-professionele consument ligt lager om de toepassing van de btw te compenseren.

Actuellement, en effet, la contribution fédérale est exonérée de la

Daarom wordt het tarief voor de niet-zakelijke klanten lager gehouden, zodat er ook voor deze residentiële verbruikers geen verschil is op de factuur.

Il s'agit d'une mesure, madame Marghem, pour la classe moyenne. De cette manière, le taux pourrait être fixé au niveau des prélèvements fédéraux en 2021. L'accise est conçue avec une neutralité totale de la facture pour les différents profils de consommation que l'étude FORBEG rapporte annuellement.

Natuurlijk zullen de uitgaven die met de accijnsinkomsten moeten gefinancierd worden, wel nog jaarlijks fluctueren. De meeruitgaven worden dan echter jaar per jaar opgevangen door het budget en niet langer door de factuur van de Belgische verbruikers. Die vraag werd herhaaldelijk gesteld in het Parlement.

De schrapping van de federale heffingen in de elektriciteits- en gaswet, alsook de verhoging van de tarieven van de bijzondere accijnzen op gas en elektriciteit worden meegenomen in de programmawet van dit jaar. De werkzaamheden in de IKW daaromtrent zitten nu in de finale fase. Hierbij zijn dus de bevoegdheidsdomeinen van minister van Financiën Van Peteghem en mezelf betrokken. De wijzigingen zullen voor een stuk te vinden zijn in de accijnswet, dat is de programmawet van 2004, zeg ik uit het hoofd, en anderzijds in de gaswet en in de elektriciteitswet, met betrekking tot de openbaredienstverplichtingen. Wij moeten de lasagne in verband met de factuur, die daarin is ingeschreven, opkuisen. Het nieuwe regime wordt geïmplementeerd vanaf 1 januari 2022.

De kostprijs van de factuurondersteunende maatregel voor alle verbruikers bedraagt 103 miljoen euro in 2022. Dat bedrag is bestemd om, zoals we afgelopen donderdag hebben besproken, volgende tekorten te dempen: ten eerste, de verhoogde kosten van de offshore-windparken, die in 2022 hun tekorten die tijdens de coronacrisis waren ontstaan, zullen recupereren, en, ten tweede, de verhoogde kosten van de sociale tarieven. Het gaat om nettomeerkosten voor de elektriciteitsfactuur van de verbruikers ter hoogte van 51 miljoen euro. Op de gasfactuur zou normaal een verhoging van de sociaaltariefkosten ter hoogte van 52 miljoen euro worden doorgerekend, die door de wijziging naar accijnzen ook door de federale begroting wordt opgevangen.

Stap 2 van de energienorm is vervolgens de bescherming van de competitiviteit van de bedrijven en de koopkracht van de gezinnen. Door de wijziging naar accijnzen creëert de overheid een instrument dat slim kan ingezet worden om nadelen voor de koopkracht en de competitiviteit te compenseren.

Hiertoe wordt in de wet houdende diverse bepalingen in een jaarlijkse competitiviteits- en koopkrachtbijsturing voorzien. Er komt een

TVA. C'est pourquoi le tarif pour les clients non professionnels sera inférieur, afin d'éviter également pour eux toute différence sur la facture.

Met deze maatregel voor de middenklasse zou het tarief op het niveau van de federale heffingen in 2021 vastgesteld kunnen worden. De accijnzen zijn zo uitgedacht dat de volledige budgetneutraliteit van de factuur gegarandeerd wordt voor de verschillende verbruiksprofielen die in de Forbach-studie vermeld worden.

Évidemment, les dépenses qui seront financées par les recettes des accises fluctueront encore, mais les dépenses supplémentaires ne seront plus répercutées sur la facture.

La suppression des prélèvements fédéraux prévus dans la loi sur l'électricité et le gaz ainsi que l'augmentation des taux des accises spéciales seront intégrées dans la loi-programme. Les modifications auront des répercussions sur la loi sur les accises et les obligations de service public prévues dans la loi sur l'électricité et le gaz. Le nouveau régime sera mis en place à partir du 1er janvier 2022.

Le coût de la mesure de soutien aux factures de tous les consommateurs représentera 103 millions d'euros en 2022. Ce montant permet de couvrir les coûts des parcs éoliens en mer et des tarifs sociaux qui, sans cette mesure, devraient être répercutés sur les factures d'électricité et de gaz, à hauteur respectivement de 51 et 52 millions d'euros supplémentaires.

Au cours de l'étape 2 de la norme énergétique, les autorités pourront utiliser les accises afin de protéger la compétitivité des entreprises et le pouvoir d'achat des ménages. À cette fin, la loi portant diverses

jaarlijkse studie in opdracht van FORBEG, met publicatie uiterlijk op 15 mei. Hierin worden alle kostencomponenten voor alle verschillende verbruikers gemeten en afgezet ten opzichte van het buitenland.

Er komt eerst ook een KB waarin een benchmark wordt bepaald voor verschillende gebruikers, energiedragers en componenten

De laatste stap houdt in dat de CREG uiterlijk op 1 juli een rapport klaar heeft dat aan de hand van de resultaten uit de FORBEG-studie vaststelt of de benchmark wordt overschreden en dat, indien dat het geval is, maatregelen voorstelt om de competitiviteit van de bedrijven en de koopkracht van de gezinnen te compenseren, voor zover dat onder de bevoegdheid van de federale overheid valt.

De studie die het FORBEG in mei 2021 heeft gemaakt, concludeert dat er al lang een energienorm nodig is. De Belgische industrie vraagt die norm al langer. Het was een opdracht in het regeerakkoord om die norm tegelijk mee te ontwikkelen voor de gezinnen. Daarom hebben wij dus ook niet tot 1 juli gewacht om actie te ondernemen. Zo behouden wij bij de omschakeling naar accijnzen, die worden ingeschreven in de programmawet van 2004, ook de bestaande vrijstellingen voor bepaalde energie-intensieve bedrijven en voor kwetsbare gezinnen.

De netto kostprijs voor de overheid voor de toekenning van die vrijstellingen bedraagt jaarlijks 53 miljoen euro, waarvan de ene helft minderinkomsten zijn door een volledige accijnsvrijstelling voor kwetsbare gezinnen en de andere helft minderinkomsten door een vrijstelling van procesverbruik van bedrijven. Samen met de 51 miljoen euro aan elektriciteitscompensatie en de 52 miljoen euro aan gascompensatie komt dat dus neer op een kostprijs van 156 miljoen euro voor de energienorm in 2022.

Excusez-moi, je sais que je dépasse mon temps de parole, mais il s'agit de questions assez larges. Je n'ai pas encore répondu à toutes les questions, mais j'ai presque fini.

We kunnen dus van een uitgebreide federale energienorm spreken

dispositions prévoit une adaptation annuelle de la compétitivité et du pouvoir d'achat. À la demande du FORBEG (le forum des régulateurs belges de l'énergie), une étude annuelle sera réalisée afin de mesurer toutes les composantes des coûts pour les différents consommateurs et d'établir une comparaison avec les pays étrangers.

Un arrêté royal définira un benchmark pour les différents consommateurs, vecteurs énergétiques et composantes. Le 1er juillet, au plus tard, la CREG devra présenter un rapport dans lequel le dépassement ou non du benchmark sera constaté sur la base des résultats de l'étude FORBEG. Si le dépassement est établi, le régulateur proposera aussi des mesures destinées à compenser la perte de compétitivité des entreprises et de pouvoir d'achat des ménages.

La nécessité d'instaurer une norme énergétique est établie dans les conclusions de l'étude FORBEG de mai 2021. L'industrie belge la demande depuis longtemps et l'accord de gouvernement prévoit le développement simultané d'une norme énergétique pour les ménages. Nous n'attendrons donc pas le 1er juillet pour agir et les exonérations existantes pour les entreprises grandes consommatrices d'énergie et les ménages vulnérables seront maintenues lors de la conversion des prélèvements fédéraux en accises. L'octroi de ces exonérations coûte 53 millions d'euros à l'État. Additionnée aux compensations déjà mentionnées pour la facture de gaz et d'électricité, la norme énergétique nous coûtera donc 156 millions d'euros en 2022.

Nous pouvons donc parler d'une

vanaf 2022. In het kader van de begrotingsbesprekingen circuleren er veel verschillende versies van nota's. Beleid gaat over wat beslist is en we hebben al het genoeg gehad om daar drie uur over te debatteren in de plenaire vergadering, nu in deze commissie en daarna ook in de volgende commissievergaderingen. We hebben daarin keuzes gemaakt die de oppositie in vraag stelt. Het is natuurlijk de essentie van het parlementaire werk.

Gelukkig gingen we de begrotingsbesprekingen goed voorbereid aan en kunnen we besluiten dat de overheid kiest voor een structurele aanpak die in het bijzonder zij die het het meeste nodig hebben, ondersteunt. Een beleidsvoorbereidend document van 15, 25 of 30 pagina's kan daar niks aan toevoegen. Ik word ondervraagd over het regeringsbeleid en niet over de verklaringen in de pers. Het is niet mijn opdracht om hier in de commissie verantwoording af te leggen ten aanzien van verklaringen die worden gedaan in de pers.

Je partage les analyses qui sont faites à propos du marché de l'énergie. Un engagement fort envers les sources d'énergie renouvelable et durable est recommandé. En ce qui concerne les mesures à court terme, la Belgique s'associe pleinement aux propositions de la Commission. Je vois bien que les mesures prises peuvent avoir un impact à moyen terme.

Op de vraag over het aanpassen van de voorschotten kan ik meegeven dat wij wellicht naar het Parlement zullen komen met een wettelijke regeling over de voorschotten in de wet diverse bepalingen. Deze regeling herneemt wat vandaag al in het consumentenakkoord bestaat.

Ik heb altijd, zeker in het kader van de uitbreiding van de sociale tarieven, met de leveranciers een gesprek gevoerd, om hun voorschotten evenwichtig te houden. Het federale aspect of aandeel op de factuur bedraagt 5 %. Indien de andere regeringen in dit land tegelijkertijd ook maatregelen treffen, om de factuur te verlichten, zal ik het gesprek blijven aangaan met de leveranciers, zodat de voorschotten te allen tijde in overeenstemming zijn met wat op de eindfactuur wordt verwacht. Ten andere, de leveranciers zijn daar ook zelf vragende partij voor, omdat hun klanten vragende partij zijn. Er komen later tijdens de huidige commissievergadering nog vragen over Mega. Indien er leveranciers zijn die op dat vlak de kantjes eraf lopen, zullen wij daartegen optreden.

Mijnheer Warmoes, voor de stookolieklanten verwijs ik naar het Sociaal Stookoliefonds, dat vandaag bestaat en waarop klanten een beroep kunnen doen.

Mevrouw Marghem, u had een vraag over de middenklasse. Ten eerste is de energienorm van toepassing voor iedereen en stabiliseert de factuur op het vlak van de federale taksen en heffingen. Ten tweede bevat het geheel van de begroting een pak koopkrachtmaatregelen, die ook specifiek gericht zijn op de middenklasse. Ik denk aan de lastenverlaging en aan de verhoogde aftrek voor kosten van kinderopvang. Wij kunnen uiteraard niet alles oplossen via de energiefactuur.

norme énergétique fédérale étendue à partir de 2022. Le gouvernement adopte une approche structurelle et choisit de soutenir les personnes qui en ont le plus besoin. Je dois rendre des comptes quant à la politique menée, et non concernant des déclarations dans la presse.

Ik ben het eens met de analyse van de energiemarkt: er wordt aanbevolen sterk op hernieuwbare en duurzame energiebronnen in te zetten. België staat volledig achter de voorstellen inzake kortetermijnmaatregelen. Ik ben me bewust van de gevolgen op middellange termijn.

Un régime légal relatif aux acomptes sera probablement intégré dans la loi portant des dispositions diverses. Ce régime a déjà été prévu dans l'accord protégeant les consommateurs.

La part fédérale sur la facture est de 5 %. J'insisterai toujours auprès des fournisseurs pour qu'ils demandent des acomptes calculés en fonction de la facture finale.

Les consommateurs de mazout peuvent toujours solliciter l'aide du Fonds social mazout.

La norme énergétique s'applique à tous et implique une réduction des taxes et redevances fédérales. L'ensemble du budget contient certaines mesures relatives au pouvoir d'achat, qui sont aussi destinées spécifiquement à la classe moyenne, telles que la réduction des charges et la déduction majorée pour les frais de garde d'enfants.

01.08 Leen Dierick (CD&V): Mevrouw de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord.

Een aantal zaken hebt u inderdaad donderdag in de plenaire vergadering al gezegd, maar het is goed om ze hier nog eens te herhalen, zodat iedereen goed weet waarover het gaat.

Ik denk dat de federale regering getoond heeft dat ze zeer daadkrachtig is. Er zijn maatregelen genomen voor de zwakste mensen. Het was echt wel nodig om hen te beschermen en er is dus zeer snel gereageerd. Er moeten natuurlijk ook herstructureringen voor alle mensen komen. Zoals u zelf aangeeft, is de energienorm daarvoor zeer geschikt, zowel voor de gezinnen als voor de bedrijven. Ook voor de middenklasse is dit zeker en vast een goede maatregel.

CD&V is zeer tevreden dat dit wordt ingevoerd en vooral dat ook het vrij snel gaat. U hebt de timing meegedeeld en als ik het goed begrijp, zullen we nog dit jaar de teksten krijgen via de programmawet. Dan kan dit snel worden ingevoerd. Ik denk dat dit een zeer goede maatregel zal zijn.

Met de andere maatregelen wordt ook gevolg gegeven aan de resolutie waarin werd gevraagd om het federale aandeel niet te laten toenemen. We kijken uit naar de teksten die u zult indienen, zodat wij ze kunnen bespreken en goedkeuren.

01.09 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de minister, dank u voor uw antwoord. Ik ben vandaag niet uitgebreid ingegaan op de maatregelen die vorige week al uitvoerig zijn besproken in de plenaire vergadering, daarom had ik het vooral over de energienorm an sich. Ik heb begrepen dat we in november een initiatief ter zake mogen verwachten en dat hierover naar verwachting dan ook gestemd zal worden, zodat die energienorm rond 1 januari 2022 van kracht kan worden.

01.10 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, bedankt voor uw uitgebreide en interessante uitleg. We kijken uitaard uit naar de programmawet.

Op de vragen die ik u gesteld heb, heb ik maar bitter weinig antwoorden gekregen. De vraag over het stookoliefonds hebt u met één zin afgedaan. Dat er een sociaal fonds voor stookolie bestaat, wist ik natuurlijk wel, maar het is evident dat de huidige situatie om bijkomende maatregelen vraagt. Er zijn honderdduizenden en waarschijnlijk wel meer dan een miljoen gezinnen die daarop een beroep moeten doen om zich te verwarmen, met name in landelijke gebieden.

Ten tweede hebt u niets gezegd over brandstof. Dat verwondert me niet, want daaromtrent neemt u geen maatregelen. Nogmaals, de dieselprijs swingt de pan uit, net als de benzineprijs. Dat is voor bijvoorbeeld pendelaars een enorme kost, die niet meegenomen wordt in de gezondheidsindex en dus niet gecompenseerd wordt. Die stijging neemt dus een enorme hap uit hun koopkracht. Men kan natuurlijk zeggen dat ze dan maar het openbaar vervoer moeten gebruiken, maar zo eenvoudig is dat niet. Het openbaar vervoer is wat het is, en met de 250 miljoen die uw regering gaat investeren, zullen

01.08 Leen Dierick (CD&V): Le gouvernement montre qu'il a du punch. Il a réagi rapidement et pris des mesures pour les personnes les plus vulnérables. La norme énergétique, en revanche, est une restructuration qui profitera à tous. Le CD&V se réjouit surtout que le gouvernement agisse rapidement. Il est également donné suite à la résolution demandant de ne pas augmenter la part fédérale. Nous sommes impatients de découvrir les textes de loi.

01.09 Reccino Van Lommel (VB): La ministre soumettra donc en novembre un projet de loi mettant en oeuvre la norme énergétique à partir du 1er janvier 2022.

01.10 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): À ma question relative au Fonds Social Mazout, la ministre n'a consacré qu'une seule phrase. Des mesures supplémentaires sont pourtant nécessaires. De même, elle n'a rien dit sur les prix exorbitants des carburants. Ces coûts ne sont pas inclus dans l'indice santé. Ils représentent une part considérable du budget des navetteurs. Il n'est pas aisé d'opter pour les transports en commun, compte tenu des sous-investissements et du manque de personnel dans les chemins de fer.

Le tarif social a déjà augmenté de 300 euros. Les 80 euros proposés en compensation par la ministre sont insuffisants.

we er niet komen. Infrabel kampt nu al met een groot personeelstekort.

Ten derde, ik heb u al een paar keer ondervraagd over het sociaal tarief. Dit tarief is al met 300 euro gestegen en zal nog verder oplopen. De 80 euro die u daar tegenoverstelt, is volstrekt onvoldoende.

Dat brengt me bij het volgende punt. In Nederland heeft de ontslagnemende regering aangekondigd dat ze 400 euro per gezin zal compenseren. Dat heeft een kostprijs van 3,2 miljard, waarvan 2,7 miljard voor de gezinnen en 500 miljoen voor de kmo's. Dat is heel wat ambitieuzer dan wat u doet.

Tot slot zegt u dat u zich aansluit bij de maatregelen van de Europese Commissie, maar de suggestie om de btw te verlagen neemt u dan weer niet mee.

01.11 Malik Ben Achour (PS): Madame la présidente, je remercie la ministre pour ses réponses. J'en tire comme enseignement la volonté du gouvernement de considérer comme nécessaire la mise en œuvre des mesures proposées et longuement débattues la semaine dernière et, qu'au-delà de cela, la porte reste ouverte à d'autres mesures si l'évolution de la situation l'exigeait. Je m'en réjouis.

Madame la ministre, je vous soutiens pleinement dans votre volonté de garder les yeux et les oreilles grands ouverts sur d'autres types de mesures qui pourraient s'avérer nécessaires si la situation actuelle perdurait, voire s'aggravait.

01.12 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb een aantal opmerkingen.

Ten eerste, ik begrijp dat we de 25 pagina's tellende nota niet krijgen. Blijkbaar staan daar een aantal zaken in die niet voor het Parlement zijn bestemd. Nochtans is het altijd interessant om te weten welke opties er allemaal worden overwogen als er een beslissing wordt genomen, in plaats van alleen van de beslissing zelf op de hoogte te worden gebracht. Ik begrijp dat u die zaken liever buiten het Parlement houdt.

Ten tweede, u hebt zich bijna versproken. Daarnet zei u bijna dat u ingrepen doet voor de kwetsbare gebruikers, maar u doet natuurlijk enkel ingrepen voor de meest kwetsbare gebruikers. Dat is een wereld van verschil en belangrijk om mee rekening te houden in dit debat.

Ten derde, als het gaat over die 156 miljoen euro die u inzet ten bate van de energiefactuur van de middenklasse – door u als belangrijkste maatregel bestempeld voor die doelgroep –, dan moeten we, afgaande op de uitleg die u in het plenum gaf, vaststellen dat 103 miljoen euro daarvan wordt gebruikt om stijgingen te voorkomen, en dat van het resterende deel 26 miljoen euro wordt ingezet om de factuur van de gezinnen te verlagen. Zo heb ik het toch begrepen. 26 miljoen euro verdeeld over 5 miljoen gezinnen, komt neer op iets minder dan een halve euro per maand. Het is maar de vraag of dat in verhouding staat tot wat u in feite zou moeten doen en tot waar wij op zitten te wachten.

Aux Pays-Bas, la compensation s'élèvera à 400 euros par ménage. La mesure coûtera 3,2 milliards d'euros. C'est de loin supérieur aux mesures proposées par la ministre. Celle-ci affirme se rallier aux mesures de la Commission européenne, tout en refusant néanmoins de réduire la TVA.

01.11 Malik Ben Achour (PS): De regering is dus vast van plan de voorgestelde maatregelen uit te voeren en blijft bereid andere maatregelen te nemen mocht de situatie dat vereisen. Ik steun u in uw voornemen.

01.12 Bert Wollants (N-VA): Le Parlement ne peut pas consulter la note de 25 pages. Sa lecture serait toutefois instructive pour connaître les options envisagées. La ministre a failli dire tout à l'heure que le gouvernement prend des mesures pour les consommateurs vulnérables, alors que celles-ci ne concernent évidemment que les consommateurs les plus vulnérables. La différence est énorme.

Sur l'enveloppe de 156 millions d'euros destinée à alléger la facture de la classe moyenne, 103 millions d'euros seront utilisés pour prévenir la hausse des prix et à peine 26 millions d'euros seront affectés à la réduction concrète de la facture. Cela représente donc 50 centimes par mois et par ménage.

La ministre n'obligera personne à adapter la facture d'acompte. C'est logique, compte tenu des frais supplémentaires que cela

Tot slot ga ik in op uw opmerking over de voorschotfacturen. Het hele idee van het cliquetsysteem dat de regering naar voren schoof, was net om ervoor te zorgen dat bij hoge energieprijzen de accijns zou kunnen worden verlaagd, en bij lage energieprijzen wat verhoogd. Zo blijft de impact voor de consument beperkt. Uit uw opmerking begrijp ik dat u niemand wilt verplichten de voorschotfactuur aan te passen. Dat is ook logisch: de voorschotfactuur van 5 miljoen gezinnen aanpassen veroorzaakt waarschijnlijk extra kosten op zich. Het leidt er evenwel toe dat het idee van een cliquetsysteem enigszins een lege doos is. Het is eerder een marketingpraatje dan dat het op de facturen een verschil maakt. We willen eerst zien hoe u dat allemaal in de teksten wilt verwerken.

Ik vrees dat hetgeen oorspronkelijk door minister Van Peteghem werd aangekondigd als een zeer grote hervorming aan het einde van de rit op de facturen niet zo heel veel verschil zal maken. Dat verklaart trouwens ook waarom er nu nog 156 miljoen is ingeschreven in de begroting, maar dat daar binnen 2 jaar nog amper 60 miljoen van overblijft. Ik vrees dat men meer van u had verwacht betreffende de factuur, maar dat zal dan niet voor deze oefening zijn.

01.13 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la ministre, merci pour le complément d'information que vous nous avez livré consécutivement à l'échange qui a eu lieu en séance plénière la semaine dernière.

Néanmoins, je n'y vois pas encore très clair sur le mécanisme dans toutes ses précisions. Je comprends bien que l'ensemble de la part fédérale, qui dépasse 5 %, contrairement à ce que vous aviez dit lors d'une précédente interview, deviendra un véhicule d'accises auquel on pourra associer un module de cliquet qui permettra de faire varier momentanément le poids de la facture pour les consommateurs de différents types.

Or, la charge pour le budget, que vous avez évaluée à 103 millions en 2022, j'aimerais que nous puissions la décortiquer pour savoir comment elle est constituée. J'espère que, lorsque vous présenterez votre texte, nous aurons l'occasion de voir exactement comment les transferts d'argent se font de la facture du consommateur vers le budget. Le budget peut s'alourdir et, à un moment donné, devenir ingérable et se transformer un impôt - ce que nous donnerons d'un côté, nous le reprendrons de l'autre.

Il peut aussi poser des questions en matière d'aides d'État puisque, à travers cette charge budgétaire et ce système d'accises - même si je sais particulièrement bien que cela ne correspond pas à des aides d'État *stricto sensu* - il y a quand même une aide qui est fournie. Elle doit l'être de façon à ce que nos entreprises ne se trouvent pas dans une situation de distorsion de concurrence par rapport aux entreprises voisines.

Là, je me pose réellement la question de savoir comment vous réagissez et quel est l'instrument, outre le *benchmarking*, qui vous permet d'éviter cette critique?

entraînerait assurément. Le système du cliquet restera, par conséquent, une boîte vide. Les factures demeureront identiques. La grande réforme annoncée par le ministre Van Peteghem ne fera, finalement, que peu de différence.

01.13 Marie-Christine Marghem (MR): Ik begrijp nog steeds niet goed hoe dit mechanisme zal werken. Ik begrijp dat de federale bijdrage – die in tegenstelling tot wat u eerder hebt gemeld meer dan 5 % bedraagt – omgevormd wordt tot een vorm van accijnzen waaraan er een cliquetsysteem gekoppeld kan worden om het bedrag van de factuur voor de consumenten te doen schommelen.

Hoe zullen de transfers tussen de factuur van de consument en de begroting verlopen? Kunt u meer details geven over het budget van 103 miljoen euro dat voor 2022 vastgesteld werd? We moeten vermijden dat de begroting ontspoot en tot nieuwe belastingen leidt, waardoor dit een broekzak-vestzakoperatie zou worden. Bovendien moeten we erop toezien dat dit accijnzen-systeem niet als een vorm van staatssteun beschouwd wordt, waardoor er sprake kan zijn van concurrentievervalsing ten opzichte van de bedrijven in de buurlanden. Welke instrumenten zult u, afgezien van de benchmarking, gebruiken om dat te voorkomen?

La **présidente**: Il y a encore une demande d'intervention de M. Leysen.

01.14 Christian Leysen (Open Vld): Ik wou nog toevoegen dat Open Vld al lang pleit voor de invoering van de energienorm. Dat stond ook al in het vorige bestuursakkoord met de N-VA. We zijn heel blij, want samen met de hervorming van de federale accijnzen is de energienorm de belangrijkste hervorming van de laatste tien jaar en ook een antwoord op de kritiek van de Europese Commissie die zei dat de huidige steun voor de offshore windparken en met name de degressiviteit voor de grote industriële verbruikers niet in overeenstemming is met de regels inzake staatssteun. Ik denk we hiermee daaraan tegemoetkomen. Er zijn maatregelen voor de middenklasse en voor de lagere inkomens. Ik ben blij dat u hiervan een prioriteit hebt gemaakt. U hebt hiervoor onze volledige steun.

01.14 Christian Leysen (Open Vld): Après avoir insisté pendant longtemps pour qu'une norme énergétique soit établie, l'Open Vld se félicite qu'un tel dispositif voie enfin le jour. Cette réforme est la plus importante des dix dernières années et elle répond à une critique de la Commission européenne qui estime que les aides actuelles aux parcs éoliens en mer ne sont pas conformes aux règles en matière d'aides d'État.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Voorzitter: Christian Leysen.

Président: Christian Leysen.

02 Actualiteitsdebat over de windparken en toegevoegde vragen van

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De variabele ondersteuning voor de windparken" (55020977C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De uitbouw van offshore wind op de Noordzee" (55021891C)
- Reccino Van Lommel aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De publicatie van de CREG met betrekking tot het 'contract for differences'" (55021442C)
- Malik Ben Achour aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De verhoging van de offshorewindenergiecapaciteit" (55021922C)
- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het voor 2026 geplande energie-eiland" (55021942C)
- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De invoering van een P2P-mechanisme" (55021951C)
- Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De verhoging van de capaciteit van de tweede offshore windzone" (55021983C)
- Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het verhogen van de capaciteit van de offshore windmolens in de Prinses Elisabethzone" (55021991C)

02 Débat d'actualité sur les parcs éoliens et questions jointes de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le mécanisme de soutien variable aux parcs éoliens" (55020977C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'extension de l'éolien offshore en mer du Nord" (55021891C)
- Reccino Van Lommel à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La publication de la CREG relative au 'contract for differences'" (55021442C)
- Malik Ben Achour à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation de la capacité du parc éolien offshore" (55021922C)
- Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le projet d'une île énergétique dès 2026" (55021942C)
- Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La mise en œuvre d'un mécanisme P2P" (55021951C)
- Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation de la capacité de la deuxième zone éolienne offshore" (55021983C)
- Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation de la capacité des éoliennes offshore dans la zone Princesse Elisabeth" (55021991C)

02.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, onlangs hebben

02.01 Bert Wollants (N-VA):

wij vernomen dat de CREG voorstander is van een ondersteuningssysteem dat in twee richtingen kan bewegen voor offshore windenergie. Er is momenteel wel één land dat in geen enkele ondersteuning meer voorziet en dat is Nederland, maar het is duidelijk dat de CREG niet in dat systeem gelooft.

De regering heeft beslist tot het optrekken van de capaciteitsdoelstelling voor offshore windenergie in de tweede zone. Zo zou men op de hele Noordzee tot 5,8 GW kunnen gaan. In het verleden – in maart 2021, denk ik – heb ik u al vragen gesteld over dat scenario omdat daarvoor een zeer goede planning en afstemming met de andere functies van de Noordzee noodzakelijk zijn.

Daarnaast is ook de optimale densiteit van de zone al een paar keer aan bod gekomen. Door het zogenaamde *wake effect* zou de opbrengst van de molens lager kunnen zijn als de densiteit te hoog is. In de CREG-studie werd in zekere zin gewaarschuwd voor het verhogen van de densiteit, maar het is niet zo eenvoudig om een zin te lezen waarin vier keer een woord is geschrapt en vervangen door het woord 'vertrouwelijk'. Als ik het goed lees, zorgt de aanpassing die u doet ervoor dat de densiteit stijgt tot meer dan 12 MW/km², wat meer dan het dubbele is van de optimale densiteit die de CREG zelf aangeeft voor 15 MW windmolens, namelijk 5,06 MW.

Het is ook goed om na te gaan hoe de systemen werkten die we in het verleden hebben uitgewerkt. In de loop der jaren hebben we er een viertal verschillende zien passeren die nu allemaal actief zijn, gaande van een vaste ondersteuning tot een ondersteuning die een link maakt met de elektriciteitsprijzen. Daartoe publiceert de CREG normaal gezien ook de minimumprijzen van de groenestroom-certificaten, al lijkt het zo te zijn dat daar momenteel geen publicaties meer over plaatsvinden. De laatste publicatie dateert in ieder geval al van een hele tijd geleden.

Ik heb een aantal vragen hierover. Is het effectief uw intentie om te kiezen voor dat tweezijdig contract, het *contract for difference*? Op welke manier gaat u om met de densiteit in dit verhaal? Er is immers de waarschuwing van de CREG, maar tegelijkertijd wordt ook de link gemaakt met de kostprijs van de stroom en dus ook met de vraag welke ondersteuning er nog zou nodig zijn. Wat is dus het effect van dit alles op de LCOE? Met welke productie zal u rekening houden – gelet op dat *wake effect* – door het kiezen voor een grotere densiteit? Ten slotte, op welke manier wordt rekening gehouden met de verschillende functies die in de Noordzee zitten, gelet op de uitdrukkelijke waarschuwing van de offshore windsector zelf tijdens het recente webinar van EnergyVille?

Ik sluit af met een vraag over het laatste stuk, met name of het inderdaad zo is dat er momenteel geen publicaties meer zullen plaatsvinden van de minimumwaarden van de groenestroom-certificaten? Of heeft u daar een andere verklaring voor?

Pour ce qui est du soutien à l'éolien offshore, la CREG est à présent en faveur d'un système d'aide qui pourra aller dans deux directions. La CREG ne croit pas en la suppression de l'aide, comme aux Pays-Bas. La ministre fera-t-elle le choix d'un *contract for difference*? Il faudrait vérifier comment fonctionnent les systèmes existants. À cet égard, jusqu'il y a peu, la CREG publiait les prix minimums des certificats verts. Pourquoi n'est-ce plus le cas?

L'objectif de capacité dans la seconde zone est relevé, portant la capacité de l'ensemble de la mer du Nord à 5,8 GW. J'ai cru comprendre que cela fait grimper la densité à plus de 12 MW/km², ce qui représente plus du double de la densité optimale. L'effet de sillage pourrait avoir pour conséquence de faire baisser le rendement des éoliennes. Quel sera l'impact de la densité, du prix de l'électricité et de l'aide indispensable sur le coût actualisé de l'électricité? Sur quelle production se basera-t-on, en tenant compte de l'effet de sillage? Comment tiendra-t-on compte des autres fonctions de la mer du Nord?

02.02 Reccino Van Lommel (VB): De CREG stelt inderdaad voor om voor de offshore investeringen in de Prinses Elizabethzone te werken met een *contract for difference*. Dat zou er eigenlijk op neerkomen dat windparken steun kunnen krijgen als de elektriciteitsprijs onder een afgesproken drempel zakt, maar ook omgekeerd, dat de investeerders de overheid zouden moeten

02.02 Reccino Van Lommel (VB): Il est exact que pour les investissements dans les parcs éoliens offshore, la CREG suggère de négocier un contrat de différence, en vertu duquel une

vergoeden wanneer de prijs boven een bepaalde drempel uitstijgt.

Dat betekent dat investeerders vooraf zouden moeten bieden op een minimum- en maximumdrempel die ze denken nodig te hebben. De investeerder met de laagste cijfers zou dan die concessie binnenhalen. Die exacte criteria voor die veiling moeten nog worden bepaald, maar de CREG wil dat die drempel voldoende hoog wordt gelegd.

Wat is uw inhoudelijke reactie op de visie en de voorstellen van de CREG? Die waren tot voor kort immers nog niet gepubliceerd.

De Europese Commissie heeft vorig jaar in november haar strategie voor offshore voorgesteld en toegelicht. Hoe passen de voorstellen van de CREG daarin? Zijn er de voorbije maanden al Belgische insteken geweest in een aantal wetgevende voorstellen van de Europese Commissie ter zake?

Wat is de stand van zaken rond de voorbereidende studies van de Prinses Elisabethzone?

02.03 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, le 15 octobre dernier, nous apprenions l'approbation par le Conseil des ministres du projet visant à augmenter la capacité des parcs éoliens offshore. Celle-ci sera dès lors portée de 2,2 GW en première zone à 5,8 GW, un chiffre représentant un quart de la production totale d'électricité, ce qui est considérable.

J'ai une série de questions concernant cette décision. Pourrions-nous être informés du calendrier de ce projet? À quelle échéance pouvons-nous espérer que la capacité des parcs éoliens offshore soit portée effectivement à 5,8 GW?

Pouvons-nous obtenir des informations au sujet de l'état du réseau d'approvisionnement en électricité offshore? Le projet dont question nécessitera-t-il une adaptation du réseau? Des contacts ont-ils déjà été pris avec vos collègues des entités fédérées à ce propos?

Dans votre note de politique générale, vous mentionnez votre volonté, madame la ministre, d'étudier "la possibilité de réaliser une capacité supplémentaire d'éolien offshore en dehors de la mer du Nord". Peut-on avoir votre retour à ce sujet?

Enfin, nous savons que de nombreuses avancées ont été réalisées dans le domaine des technologies énergétiques éoliennes ces dernières années. Pourrait-on dès lors être informés des technologies employées dans le cadre de ce projet? Considérant les avancées technologiques que je viens d'évoquer, une adaptation des parcs éoliens existants est-elle envisagée?

02.04 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la ministre, vous avez, avec le premier ministre et le ministre de la Mer du Nord, fait des déclarations fort opportunes. La COP26 approche et il importe de

aide serait accordée si le prix de l'électricité descendait sous un seuil préétabli et l'investisseur devrait indemniser l'État si le prix dépassait un niveau déterminé. Les investisseurs doivent parier sur un seuil minimum et maximum et la concession sera attribuée sur cette base.

Que pense la ministre des propositions de la CREG? Comment ces propositions se positionnent-elles dans la stratégie offshore européenne? Quel est l'état d'avancement des études préliminaires ayant trait à la zone Princesse Elisabeth?

02.03 Malik Ben Achour (PS): Op 15 oktober vernamen we dat de ministerraad de plannen goedgekeurd heeft om de capaciteit van de offshorewindparken op te trekken van 2,2 gigawatt in de eerste zone naar 5,8 gigawatt, wat een kwart van de totale elektriciteitsproductie vertegenwoordigt.

Welk tijdpad zal er hiervoor gevolgd worden? Wanneer zal de capaciteit effectief 5,8 GW bedragen? Zal het offshore-stroomnet aangepast moeten worden? Zal er hierover contact opgenomen worden met de deelgebieden?

In uw beleidsnota stelde u dat u de mogelijkheid wilde onderzoeken om bijkomende capaciteit te genereren buiten de Noordzee. Wat betekent dat concreet? De jongste jaren werd er heel wat technologische vooruitgang geboekt op het vlak van de windenergieproductie. Welke technologieën zullen er in dit plan toegepast worden? Zullen de bestaande windturbines aangepast worden?

02.04 Marie-Christine Marghem (MR): Doel 1 zal eind 2025 gesloten worden. Het komt erop

s'y rendre avec une ambition et quelques éléments concrets, même si nous attendons encore le *burden sharing* 2020-2030 – mais qui n'est pas de votre compétence – et alors qu'énormément d'argent dort sur un compte et pourrait par exemple servir à soutenir les familles précaires en énergie.

Doel 1 fermera le 1er décembre 2025 et la question est de savoir si, en 2026, vous serez au début ou à la fin de la construction des parcs éoliens qui doivent constituer cette île énergétique. C'est crucial puisque cette énergie supplémentaire doit remplacer les infrastructures sortantes.

Madame la ministre, ce timing est-il compatible avec le projet Ventilus et la boucle du Hainaut, qu'on ne voit pas se mettre en œuvre avant 2029-2030? Avez-vous des accords contraignants associés à des garanties, responsabilités ou pénalités dans la configuration que vous imaginez? Les exploitants qui vont entrer dans ces marchés publics doivent vous assurer d'une fourniture. Quand on parle de gigawatts et de chiffres, on oublie systématiquement qu'on a affaire à des énergies intermittentes, qui ne sont pas pilotables et dont le taux de charge est pour l'instant au meilleur de 40 à 45 %.

Selon la presse, la capacité prévue se situe entre 3,1 et 3,5 GW sans extension de zone et cela nécessite un renforcement des infrastructures et des mâts beaucoup plus grands. Il y aura également des défis techniques puisqu'on va concentrer sur une même zone des infrastructures beaucoup plus grandes. Je rappelle que les éoliennes de 14 MW sont seulement des prototypes et ne sont pas encore industrialisées – on est encore en train de les tester. Que dire dès lors des éoliennes de 17 MW?

Quel sera le niveau de soutien et le *strike price* maximum que vous avez fixé? Avez-vous engagé l'objectif renouvelable simultanément avec un objectif réellement économique?

Enfin, cette densité de 12,5 MW/km² est-elle réaliste?

aan te weten of de bouw van windmolenparken in 2026 of 2027 in de begin- dan wel eindfase zal zitten. Die extra energie moet immers de infrastructuur waar we uitstappen, vervangen. Is het tijdpad verenigbaar met de projecten *Boucle du Hainaut* en *Ventilus*, waarvan verwacht wordt dat ze pas ten vroegste in 2029 afgerond zullen zijn? Zijn er bindende akkoorden, met garanties en boetes, om de exploitanten ertoe aan te zetten de geplande energielevering te verzekeren?

Om de geplande capaciteit van 3,1 tot 3,5 GW zonder uitbreiding van de windmolenzone op te wekken zullen er veel krachtigere infrastructuur en veel grotere masten nodig zijn, en dit zal technische uitdagingen met zich brengen, aangezien er veel grotere infrastructuur in één gebied geconcentreerd zal moeten worden. Bovendien bevinden windmolens van 14 MW zich nog maar in de prototypefase, en dan spreken we nog niet over windmolens van 17 MW.

Welk niveau van ondersteuning zal er geboden worden? Streeft u tegelijk de doelstelling voor hernieuwbare energie en een economische doelstelling na?

Is de densiteit van 12,5 MW/km² realistisch?

02.05 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, als het goed is, zeggen wij het ook. Het plan om in de Prinses Elisabethzone in de Noordzee de voorziene capaciteit op te trekken, met een verdrievoudiging van de totale capaciteit, met grotere turbines op dezelfde oppervlakte, vindt de PVDA goed nieuws. Die grotere turbines hebben mogelijk wel meer impact. Het is dus belangrijk dat u, en uiteraard ook uw collega Van Quickenborne, werk maakt van de bescherming van de natuur op zee. Zoals reeds gezegd, zijn er immers verschillende functies op de Noordzee naast het uitrollen van die energie-infrastructuur. Wij moeten op zijn minst vermijden dat lokale bewoners, de visserijsector of natuurverenigingen zich tegen die plannen zouden verzetten en daartoe grond zouden hebben.

Op welke termijn wilt u die zone ontwikkelen? Is er iets veranderd aan de timing door het verhogen van de capaciteit? Of zal de regering

02.05 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Même s'il faut saluer le projet visant à tripler la capacité totale planifiée dans la zone Princesse Elisabeth par le recours à de plus grandes turbines sur la même superficie, des turbines de plus grande envergure ont toutefois un impact potentiellement plus important. Le gouvernement doit œuvrer à la protection de la nature en mer. Il faut éviter que la population locale, le secteur de la pêche ou les associations de défense de l'environnement aient des raisons fondées de s'opposer

deze zone versneld ontwikkelen? Zijn er ook reeds bijkomende maatregelen afgesproken rond natuurbescherming of natuurherstel?

Is er reeds een beslissing genomen over de manier waarop de regering deze zone wilt ontwikkelen? Ik doel dan op het financiële aspect. Ik heb gelezen dat u voor een tender opteert. Voor ons, en wij worden vandaag trouwens bijgetreden door de heer Coens, is de energiekwestie zodanig vitaal dat dit in publieke handen moet zijn. Volgens ons zou u dat best zelf doen, zodat de opbrengsten terugvloeien naar de gemeenschap en niet alle winst naar de private aandeelhouders vloeit. Nog minder zijn wij er voorstander van dat de gezinnen die winst dan ook nog eens zouden financieren met extra belastinggeld.

à ce projet.

Dans quel délai la ministre entend-elle développer la zone? L'augmentation de la capacité a-t-elle une incidence sur le calendrier? Des mesures additionnelles ont-elles été convenues en matière de protection ou de restauration de la nature?

Nous voulons, tout comme M. Coens, que le dossier soit confié aux pouvoirs publics, de telle sorte que les recettes reviennent à la communauté et que les bénéfices ne soient pas distribués intégralement aux actionnaires privés. Nous ne voulons pas non plus que les ménages financent de surcroît ces bénéfices par le biais de prélèvements fiscaux supplémentaires. La ministre maintient-elle son intention d'organiser une procédure d'appel d'offres?

02.06 Christian Leysen (Open Vld): Mevrouw de minister, België is gekend als pionier op het vlak van offshore windparken. Het was steeds de bedoeling om die capaciteit te verhogen en om dit te doen via een tendersysteem. Dat werk werd gestart door de heer Philippe De Backer, die ook de verdienste heeft dat hij de moed heeft gehad om in te grijpen in de prijssetting. Hij heeft 3 à 4 miljard euro bespaard. Ik hoop dat u met gelijkaardige voorstellen afkomt. U zet dat werk nu voort, samen met collega Van Quickenborne. Wij rekenen op u, zodat de discussie niet alleen gaat over wat er bijkomt op de factuur van de ondernemingen en van de consumenten, maar ook over de kostenbeheersing.

Er zijn randvoorwaarden verbonden aan dit dossier. Collega's hebben al gewezen op die 17 megawattturbines. Zijn die voldoende beschikbaar? Wat zijn de wake effecten? Is er een effect op de luchtstromen aan land?

Ik wil het nog even hebben over het feit dat dit allemaal gepaard moet gaan met de versterking van het hoogspanningsnet op het land. Er is het jammer genoeg contesteerde Ventilushoekproject en in Wallonië is er la Boucle du Hainaut. Dat is allemaal van cruciaal belang en de realisatie van het energie-eiland hangt daarmee samen. Ik wil daarover niet pessimistisch zijn, maar ik wil toch een zekere realiteit in dat debat brengen.

Wij kijken uit naar de praktische en professionele uitwerking door u, de regering en de administraties.

02.07 Tinne Van der Straeten, ministre: Monsieur le président, chers collègues, je vous remercie pour vos questions.

Je refuse l'idée selon laquelle la communication de la décision prise

02.06 Christian Leysen (Open Vld): La Belgique est un pionnier dans le domaine des parcs éoliens offshore. L'objectif a toujours été d'augmenter la capacité par le biais d'un système d'appel d'offres. L'ex-ministre De Backer est intervenu dans la fixation des prix et a économisé 3 à 4 milliards d'euros. La ministre doit veiller à ce que le débat ne porte pas uniquement sur ce qui vient s'ajouter à la facture des entreprises et des consommateurs, mais aussi sur la gestion des coûts.

Il existe également des conditions périphériques. Les turbines de 17 MW sont-elles suffisamment disponibles? Quels sont les effets de sillage? Y a-t-il un effet sur les flux d'air au sol? Tout doit s'accompagner du renforcement du réseau terrestre à haute tension.

02.07 Minister Tinne Van der Straeten: De beslissing van de regering van afgelopen vrijdag, die volgens sommigen enkel uit

par ce gouvernement vendredi dernier soit considérée comme "quelque chose de fort opportun".

Het gaat over een economische beslissing gebaseerd op feiten en op cijfers.

Je fais référence à l'étude récente du Bureau fédéral du Plan: *Bon vent: setting sail for a climate neutral Belgian energy system - Future Belgian offshore wind unravelled Plan*. Cette étude a été publiée ce lundi, 18 octobre 2021.

Misschien kan het interessant zijn om in de commissie in het kader van de behandeling van de beleidsnota daarover een gedachte-wisseling te houden.

Wat zegt het Planbureau? Om te evolueren naar een klimaatneutraal energiesysteem hebben wij hernieuwbare energie nodig in grote hoeveelheden. Voor België betekent dat offshore windenergie. Het Federaal Planbureau gaat uit van een scenario met 6 GW windenergie op zee – die beslissing hebben wij vorige vrijdag genomen – bijkomend en complementair met een interconnectie.

Twee scenario's schuift het Planbureau naar voren. Er is, enerzijds, 2 GW, waarvoor we met Denemarken een MOU hebben ondertekend en waarin wij binnenkort de tweede stap zullen zetten. Er is, anderzijds, een alternatief met nog meer interconnectie met andere landen. Dat is mogelijk met het energie-eiland. Wij hebben vorige vrijdag immers ook beslist dat met het energie-eiland de interconnectiecapaciteit wordt meegenomen.

Het Planbureau voegt daaraan toe dat wij flexibele capaciteit en opslag nodig hebben, namelijk grootschalige regelbare koolstofvrije capaciteit op waterstof of biogas. Daarvoor maken we precies de switch met het CRM en met de decarbonisering van het CRM in het kader van RRF.

Het Planbureau stelt ook dat flexibiliteit nodig is in de vorm van elektrische voertuigen en warmtepompen. Die analyse is ook gemaakt in het kader van de *Adequacy and Flexibility Study* van Elia. Ik verwijs ter zake ook naar de beslissing van de regering eerder in 2021 om bedrijfswagens te elektrificeren. Op die manier kunnen wij evolueren naar een koolstofvrij Belgisch energiesysteem. Wij garanderen onze bevoorrading en wij zorgen voor betaalbaarheid. Wij hebben vorige vrijdag exact wat in de studie staat, beslist.

Het Planbureau geeft ook aan dat daarvoor een stabiel en regelgevend kader nodig. Daarmee ben ik het eens. Daar komen samengevat uw vragen ook op neer, namelijk hoe zorgen we voor dat stabiel en regelgevend kader. Het gaat daarbij onder andere over de financiële voorwaarden voor de concurrerende inschrijvingsprocedure voor de tender. De CREG beveelt daarvoor een *two-sided contract for difference* aan.

Bij zo'n contract wordt er een mechanisme opgezet om de energieprijzen te stabiliseren: de ontwikkelaar is zeker van een prijs die hij kan krijgen voor zijn geproduceerde energie en de overheid is zeker van een te betalen maximumbedrag voor de stabilisatie en heeft bovendien de mogelijkheid om daar inkomsten uit te genereren

strategische overwegingen net nu aangekondigd wordt, stoelt wel degelijk op cijfers en vaststellingen uit een recente studie van het Planbureau over een Belgisch klimaatneutraal energiesysteem.

Il peut être intéressant d'organiser un échange de vues à ce sujet au sein de cette commission.

Le Bureau du Plan – et le gouvernement l'a confirmé vendredi – table sur un scénario de 6 GW en mer, en plus et de façon complémentaire avec une interconnexion. Deux de ces six gigawatts ont été convenus avec le Danemark et il existe encore des alternatives. Vendredi, le Conseil des ministres a également décidé d'intégrer la capacité d'interconnexion dans l'île énergétique.

Le Bureau du Plan souligne également la nécessité de disposer d'une importante capacité décarbonée réglable d'hydrogène ou de biogaz. Nous effectuerons ce switch avec le CRM. En outre, une certaine flexibilité est nécessaire sous la forme de véhicules électriques et de pompes à chaleur.

Le Bureau du Plan indique également qu'un cadre réglementaire et stable est nécessaire à cet effet. Toutes les questions portent également sur cet aspect. La CREG recommande un *two-sided contract for difference* afin de stabiliser le prix de l'énergie. De la sorte, tant le producteur que les pouvoirs publics sont sûrs du prix, ce qui permet d'éviter des *windfall profits*. Ce mécanisme s'inscrit parfaitement dans les règles européennes actuelles. Le gouvernement examine s'il s'agit du choix le plus adapté.

Des appels d'offres pour des

in periodes van hoge energieprijzen. Daarmee worden met andere woorden *windfall profits* vermeden.

Dat betekent ook dat de investering die consumenten de voorbije jaren hebben gedaan om de pioniersrol waar te maken zou kunnen terugvloeien naar en worden gedeeld met de overheid, wanneer wij de tweede zone ontwikkelen.

De regering bekijkt momenteel of een *two-sided contract for difference* inderdaad de aangewezen optie is. Dat mechanisme werd in andere Europese landen al gebruikt voor de financiering van windenergie op zee, zoals de studie van de CREG ook schrijft, en werd ook telkens door de Europese Commissie goedgekeurd. Dat mechanisme is dus perfect conform de Europese regels. Er werd een Belgische bijdrage ingediend bij de Europese Commissie in het kader van de consultatie over de *climate, energy and environmental aid guidelines*, die gericht is op het kader omtrent de verdere integratie en ondersteuning van hernieuwbare energie.

Ter voorbereiding van de tender van de Prinses Elisabethzone worden tien technische voorstudies uitgevoerd ten laste van de overheid. Van die tien studies werd er intussen één volledig afgerond en zijn er drie in uitvoering. Voor vier van de studies is de aanbestedingsprocedure lopende en slechts twee moeten nog volledig worden gestart. De vooropgestelde datum waarop die studies afgerond moeten zijn, midden 2023, is niet gewijzigd. Een stand van zaken is telkens te vinden op de website van de FOD Economie, de algemene directie Energie, en wordt up-to-date gehouden.

In het kader van een *two-sided contract for difference* zijn er momenten waarop de windparken dienen te betalen door een hogere densiteit van het windpark. Mijnheer Wollants, uw opmerking dienaangaande verbaast mij, want het kan geenszins een doelstelling van de overheid zijn om de windparken zo weinig mogelijk te laten betalen, noch voor de overheid om zoveel mogelijk winst te maken. Het mechanisme van de *two-sided contract for difference* heeft als doel dat er voldoende financiële zekerheid wordt ingebouwd voor beide partijen, waarbij de baten voor de maatschappij geoptimaliseerd worden en de windparken tegelijk de mogelijkheid krijgen om een stabiele businesscase uit te werken.

De minimumprijzen worden nog steeds gepubliceerd op de website van de CREG. De publicatie is up-to-date. Er is een korte technische panne geweest in de publicatie, maar die werd zeer snel weer opgelost. De minimumprijzen voor Northwester 2, Seastar en Mermaid worden voorlopig niet gepubliceerd, aangezien die parken onder de voorschotregeling vallen. De kostprijs van de voorschotten publiceert de CREG in haar jaarverslag. Ook die manier van werken is niet gewijzigd.

Madame Marghem, votre question semble très large et englobe de nombreux aspects. L'île énergétique proprement dite fera l'objet d'un appel d'offres public mené par Elia Transmission Belgium.

S'agissant de l'initiative sur les communautés d'énergie renouvelable, j'ai l'ambition d'impliquer davantage les citoyens dans l'éolien offshore et de leur faire profiter également de ses avantages. Il est important, dans le cadre de la transition énergétique, que tous les citoyens

études techniques préliminaires ont été lancés dans la perspective de la procédure d'adjudication. Une de ces études est terminée et trois sont en cours d'exécution; la procédure d'adjudication est en cours pour quatre études et deux n'ont pas encore démarré. Tout doit être terminé à la mi-2023.

Le but ne peut pas consister à réduire au maximum la facture des exploitants des parcs éoliens ni à ce que ceux-ci engrangent un maximum de bénéfices. Le mécanisme doit garantir la sécurité financière.

Les prix minimums sont toujours publiés sur le site internet de la CREG. Pour Northwester 2, Seastar et Mermaid, nous travaillons sur la base d'acomptes dont les montants figurent dans le rapport annuel de la CREG.

Mevrouw Marghem, uw vraag omvat vele aspecten. Elia Transmission Belgium zal een offerteaanvraag voor het energie-eiland uitschrijven. Wat de hernieuwbare-energiegemeenschappen betreft, wil ik de burgers bij de offshorewindenergie

fassent également partie de l'histoire. C'est pourquoi j'ai demandé à mon équipe de formuler une proposition avec le secteur sur la meilleure façon d'intégrer cet aspect dans l'appel d'offres. La proposition de révision de la directive sur les énergies renouvelables de la Commission européenne, publiée le 14 juillet dans le cadre du paquet "Fit for 55", a pour objectif de renforcer et de dynamiser le cadre législatif relatif aux contrats d'achats d'électricité, afin que les petites entreprises telles que les communautés énergétiques des citoyens puissent également y avoir accès.

Le passage aux voitures électriques me semble assez spécifique, étant donné qu'il s'agit généralement de fournir suffisamment d'électricité renouvelable, y compris à nos concitoyens. En outre, ces citoyens peuvent également compter sur d'autres sources d'énergie renouvelable telles que l'éolien *onshore* et les panneaux solaires à proximité. Dans ce cas, il sera important d'aligner davantage la consommation sur la production et d'offrir de la flexibilité dans son ensemble. D'autres initiatives sont également prises dans le contexte de la gestion de la demande.

Les voitures électriques - mais aussi les pompes à chaleur - jouent également un rôle, comme l'ont indiqué Elia et le Bureau fédéral du Plan.

In verband met de verhoogde ambities van de regering voor de ontwikkeling van windenergie op zee, heeft de Europese Commissie met de *Green Deal* de lat wat hoger gelegd voor de lidstaten, door Europa klimaatneutraal te maken tegen 2050.

In het kader van *Fit for 55* is er een doelstelling van 40 % hernieuwbare energie. De Noordzee is daarin een belangrijke schakel. De Belgische federale overheid legt de lat daarom ook op Belgisch vlak hoger, met de verhoging van de capaciteit van de Prinses Elizabethzone tot minimum 3,15 GW en maximum 3,5 GW en een totaal vermogen van offshore windproductie van 5,4 tot 5,8 GW, als we rekening houden met de reeds bestaande windparken. Zo zijn we niet ver meer verwijderd van de 6 GW die door de sector zelf naar voren wordt geschoven. België kan tegen 2030 25 TWh uit hernieuwbare offshore energie halen, wat tussen 25 en 30 % van de huidige elektriciteitsvraag in België is.

Om het effect van de densiteit op de LCOE te kunnen inschatten, heb ik aan de AD Energie gevraagd om een studie te laten uitvoeren door een onafhankelijk studiebureau. We hebben laten onderzoeken of een verhoogde productiecapaciteit economisch haalbaar is en wat het effect daarvan op de energieproductiekosten is. Hieruit is gebleken dat de impact van een verhoging van de capaciteit op de energieproductiekosten eerder beperkt is. Wanneer alle andere parameters gelijk blijven en alleen de densiteit in de parken tot het maximum wordt verhoogd, stijgt de LCOE volgens de studie met

betrekken. Iedereen moet deelnemen aan de energietransitie. Mijn team zal samen met de sector een voorstel in die zin uitwerken dat in de offerte-aanvraag opgenomen zal worden.

Het voorstel tot herziening van de EU-richtlijn inzake hernieuwbare energie heeft tot doel de wetgeving inzake de stroomafnameovereenkomsten te versterken zodat ook kleine ondernemingen zoals de energiegemeenschappen van burgers eronder kunnen vallen.

De overstap naar elektrische auto's is een specifieke problematiek. Meestal gaat het erom voldoende hernieuwbare elektriciteit te leveren. Er zijn nog andere bronnen zoals onshore-windenergie en zonnepanelen. Het verbruik moet worden afgestemd op de productie en er moet voldoende flexibiliteit geboden worden. Zowel elektrische wagens als warmtepompen spelen een rol, zoals Elia en het Federaal Planbureau aangegeven hebben.

Avec le Pacte vert, la Commission européenne a placé la barre plus haut en imposant une neutralité climatique pour 2050. Le plan "Ajustement à l'objectif 55" impose une part d'énergies renouvelables de 40 % et nous devons en grande partie tirer cette énergie de la mer du Nord. L'État fédéral désire dès lors atteindre un minimum de 3,15 GW dans la zone Princesse Elisabeth et arriver à une puissance totale de production éolienne en mer de 5,4 à 5,8 GW si nous prenons en considération les parcs éoliens actuels. Nous approcherons ainsi les 6 GW que le secteur estime lui-même réalisables. D'ici 2030, la Belgique sera en mesure de tirer 25 TWh des énergies renouvelables en mer, une capacité qui représente entre 25 et 30 % de notre demande actuelle d'électricité.

minder dan 5 %

De productiefactoren, rekening houdend met *wake losses* en *blockage losses*, schommelen tussen de 46,6 en 52,3 %, afhankelijk van het type turbine en de totale geïnstalleerde capaciteit.

Un bureau indépendant a effectué une étude pour évaluer l'effet de la densité sur le LCOE. Il est ainsi apparu qu'une hausse de la capacité de production n'aurait pas une incidence considérable sur les coûts de production d'énergie. Les facteurs de production, y compris les *wake losses* et *blockage losses*, varient entre 46,6 et 52,3 % en fonction du type de turbine et de la capacité totale installée.

Madame Marghem, l'avancée technologique la plus importante que nous constatons concerne les turbines. Alors que dans notre première zone en Belgique, des turbines de 3,5 à 9,5 MW étaient installées, des turbines de 15 à 17 MW sont actuellement en conception. Nos études et recherches ont utilisé des données réelles émanant de turbines qui sont déjà en cours de développement et dont on peut s'attendre à ce qu'elles soient disponibles au moment où la construction du premier parc éolien de la deuxième zone débutera, à savoir en 2026-2027.

Pour ce qui concerne les aspects techniques du raccordement au réseau, je renvoie au dossier de conception de celui-ci qui sera soumis au gouvernement en décembre prochain, et qui contiendra tous les détails en la matière. En outre, j'attire votre attention sur la fourchette qui a été introduite, à savoir entre 3,15 et 3,5 GW, comme objectif de capacité de production. Cette fourchette laissera aux promoteurs la flexibilité nécessaire pour trouver un équilibre optimum entre densité, capacité de production, conception et implantation en fonction des caractéristiques de la zone.

Je tiens également à souligner que plusieurs parcs éoliens de la première zone ont une densité plus élevée que celle que nous envisageons ici. Toutefois, il est vrai que la densité reste plus élevée que dans d'autres pays, ce qui ne devrait pas vous surprendre, compte tenu du fait que nous ne disposons que d'une très petite surface en mer du Nord, surface que nous devons utiliser de la manière la plus optimale possible.

Le raccordement de la zone Princesse Elisabeth sera assuré par l'île énergétique. Une expansion du réseau offshore est donc bel et bien nécessaire et prévue. Les plans détaillés de cette extension appelée MoG II seront soumis au gouvernement fédéral par le gestionnaire de réseau, Elia, en décembre de cette année.

De belangrijkste vooruitgang op technologisch vlak betreft de windturbines. De windmolens in onze eerste zone hebben een vermogen van 3,5 à 9,5 MW, terwijl er thans windturbines ontworpen worden met een vermogen van 15 à 17 MW. Voor onze studies werd er gebruikgemaakt van reële gegevens van turbines die in 2026-2027, bij aanvang van de aanleg van het eerste park van de tweede zone, beschikbaar zullen zijn. De technische aspecten in verband met de aansluiting op het net zullen in het ontwerpdocument opgenomen worden. Dat zal in december aan de regering voorgelegd worden.

Met de vastgelegde vork van 3,15 tot 3,5 GW als beoogde productiecapaciteit zullen de projectontwikkelaars over de noodzakelijke flexibiliteit beschikken om afhankelijk van de zone een evenwicht te vinden tussen de dichtheid, de productiecapaciteit, het ontwerp en de plaatsing. Meerdere parken hebben een grotere dichtheid. We moeten de kleine oppervlakte waarover we beschikken goed gebruiken.

De aansluiting van de Prinses Elisabethzone zal via het energie-eiland verlopen. Er werd voorzien in de noodzakelijke zogenaamde MOG-II-uitbreiding van het net. Elia zal de gedetailleerde plannen daarvoor in december aan de regering voorleggen.

Het gebruik en de bestemming van elk deel van de Belgische Noordzee is vastgelegd in federale wetgeving, namelijk het marien ruimtelijk plan. Het huidige MRP is in voege getreden in 2020 en is geldig tot 2026. Dit plan heeft de Prinses Elisabethzone aangeduid als zone voor productie en transmissie van hernieuwbare energie. Een gedeelte van de zone is ingekleurd als Natura 2000-gebied. Dit betekent dat natuurbehoud en natuurbescherming belangrijke bijkomende functies zijn voor deze zone.

De verhoging van de capaciteit en de bouw van het energie-eiland passen volledig binnen de grenzen die door het marien ruimtelijk plan worden uitgezet. Er wordt met andere woorden niet afgeweken van de functies en het gebruik die al in de wet bepaald waren voor deze zone.

Mijnheer Warmoes, dit beantwoordt ook uw vraag over de bijkomende maatregelen voor natuurbescherming en -behoud. De milieuvergunning en de Natura 2000-toelating zullen verschillende maatregelen opleggen, zowel voor de bouwers van de windparken als voor de bouwers van het energie-eiland. Daarbovenop voorzie ik 1 miljoen euro vanuit het RRF-subsidiebudget voor projecten in het kader van natuurbehoud en -herstel.

Het belang van interconnectie om de toegang voor België tot volledige hernieuwbare energie veilig te stellen, kan ik alleen beamen. Dit wordt mogelijk gemaakt door de uitbouw van hybride connecties.

En effet, monsieur Ben Achour, deux projets concrets d'interconnexion offshore sont actuellement à l'étude. Un premier projet baptisé Nautilus prévoit le raccordement entre la Belgique et un parc éolien au large des côtes du Royaume-Uni; un deuxième projet avec le Danemark prévoit une connexion entre la Belgique et l'île énergétique danoise qui reliera également notre pays au parc éolien danois. Pour les deux projets, les discussions avec les pays partenaires sont en cours et des analyses coûts/bénéfices ainsi que des études de faisabilité sont réalisées.

Au niveau du timing, je peux vous informer, monsieur Ben Achour, madame Marghem et monsieur Warmoes, que la construction de lignes énergétiques sera finalisée au milieu de l'année 2026. Ensuite, l'infrastructure de transmission y sera construite et sa construction se déroulera parallèlement à la construction et à la mise en service des parcs éoliens, à savoir à partir de 2027. La mise en service et le raccordement se feront par phases, parallèlement à l'achèvement du renforcement du réseau *onshore* auquel vous avez fait référence, monsieur le président. Les timings, madame Marghem, sont donc bel et bien compatibles.

Mijnheer Warmoes, de federale overheid zal de bouw van de

L'utilisation et la destination de la mer du Nord belge sont définies dans l'Aménagement des Espaces marins dont la version actuelle est d'application de 2020 à 2026. Dans ce cadre, la zone Princesse Elisabeth est une zone destinée à la production et à la transmission d'énergies renouvelables. Une partie de cette zone est colorée comme zone Natura 2000, ce qui a comme conséquence que la préservation et la protection du milieu naturel y occupent une place additionnelle majeure.

L'augmentation de la capacité et la construction de l'île énergétique s'inscrivent dans le périmètre de l'AEM. Le permis environnemental et l'agrément Natura 2000 imposeront diverses mesures lors de la construction des parcs éoliens et de l'île énergétique. De plus, je réserverai à ces fins 1 million d'euros puisé dans la Facilité pour la Reprise et la Résilience (FRR). J'adhère à 100 % à l'importance de l'interconnexion dans le but de sécuriser l'accès à la totalité des énergies renouvelables pour la Belgique, cette interconnexion étant rendue possible par le développement de connexions hybrides.

Twee projecten voor offshore interconnectie zijn in studie, het ene met het windmolenpark ter hoogte van de Britse kust, het andere met het Deense energie-eiland. De gesprekken zijn aan de gang met de partnerlanden en de kosten-batenanalyses en de haalbaarheidsstudies werden uitgevoerd.

De bouw van het energie-eiland zal medio 2026 afgerond zijn. De bouw voor de transmissie-infrastructure zal gelijktijdig verlopen met de inbedrijfstelling van de windmolenparken, vanaf 2027, tegelijk met de versterking van het net op land.

Pour la construction des parcs

windparken in de markt zetten via een tenderprocedure. Er is nog geen beslissing genomen over de manier waarop de overheid de tenders in de markt zal zetten en welke mechanismen hierbij gebruikt zullen worden. Ook die beslissingen zullen echter snel volgen.

Madame Marghem, la construction de l'île énergétique se fera par le biais d'une procédure d'appel d'offres européenne mise sur le marché par le gestionnaire de réseau Elia. Les responsabilités, garanties et pénalités seront bien sûr prévues et établies contractuellement.

Comme vous l'entendez, madame Marghem, cet objectif a fait l'objet d'un examen approfondi, tant sur le plan économique que technique. L'augmentation de l'objectif est réaliste et faisable, et surtout nécessaire. Tout le monde est d'accord sur ce point. Le secteur reçoit un message clair de cet objectif et sait ce que l'on attend de lui. Le gouvernement fédéral définit clairement la direction que devra prendre l'éolien offshore, ce qui permet au secteur de commencer à y travailler.

éoliens, le gouvernement fédéral lancera une procédure d'appel d'offres, dont les modalités seront décidées rapidement.

De aanleg van het energie-eiland zal verlopen via een Europese aanbestedingsprocedure die uitgeschreven wordt door netbeheerder Elia. De aansprakelijkheid, waarborgen en boetes zullen contractueel vastgelegd worden. De doelstelling werd grondig bestudeerd op economisch en technisch vlak. De verhoging van de doelstelling is realistisch, haalbaar en noodzakelijk. De federale regering legt de richting vast die we met de offshore windenergie moeten uitgaan, zodat de sector er werk van kan maken.

De **voorzitter**: De tijd die u hebt gekregen om te antwoorden, was heel ruim, maar uw antwoorden waren wel relevant, mevrouw de minister.

Er staan nog 20 vragen op de agenda, dus ik stel voor dat de leden hun replieken kort en krachtig houden.

02.08 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, het is toch niet zo vreemd dat wij vragen stellen en dat wij de concrete randvoorwaarden willen kennen, zeker omdat ik hierover in maart al vragen heb gesteld en toen zei u zelf dat dat niet in een vingerknip beslist kon worden, dat heel veel randvoorwaarden gerespecteerd moesten worden en dat u daarover in gesprek wilde gaan met alle partijen. Nu horen wij van die beslissing, maar in heel die periode hebben wij van het dossier niets vernomen, ook niet over het resultaat van de studies, over de randvoorwaarden en dies meer. U zegt dat de sector zelf die 6 GW heeft gevraagd, maar dat weet ik. Dat is de reden waarom ik u daarover op 2 maart een vraag heb gesteld. Dat lijkt mij maar logisch ook. Wij willen dus zeker worden betrokken in het verdere traject.

Wat de publicatie van de minimumprijzen betreft, kan ik alleen maar vaststellen dat ik blijkbaar altijd vragen stel op exact het verkeerde moment, want toen ik mijn vraag indiende in september, stond er sinds 2020 geen enkele prijs meer vermeld. Ik ben blij dat de indiening van mijn vraag wonderwel samenvalt met het oplossen van een panne bij de CREG. Ik vind dat allemaal leuk, maar er mag toch wat meer transparantie zijn daarover. Wij willen mee aan de kar trekken voor dat dossier, maar wij willen ook bewaken dat de factuur niet opnieuw bij de consument terechtkomt en dat wij waar voor ons geld krijgen. Dat is de enige voorwaarde die wij stellen en ik denk dat dat maar terecht is ook.

02.09 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor de uitgebreide stand van zaken. Collega Wollants heeft zeker gelijk dat het lang windstil is geweest hieromtrent.

Ik wil graag een bezorgdheid meegeven. U zegt dat de ontwikkelaar

02.08 Bert Wollants (N-VA): Il n'est tout de même pas si étrange que nous souhaitions connaître les conditions préalables concrètes, la ministre ayant encore déclaré, en mars dernier, vouloir en discuter avec toutes les parties concernées? Pendant des mois, nous n'avons rien entendu à propos de ce dossier. Nous apprenons maintenant la décision et nous entendons être associés à la suite du processus.

S'agissant de la publication des prix minimums, il me semble qu'une transparence accrue est appropriée. Nous voulons contribuer à veiller à ce que la facture ne soit pas à nouveau renvoyée au consommateur.

02.09 Reccino Van Lommel (VB): M. Wollants a indiqué à juste titre que, pendant longtemps, rien n'a filtré à ce sujet. En outre, je comprends que le promoteur doive

zeker moet zijn van zijn investering. Dat begrijp ik heel goed, maar wij moeten heel goed nadenken over de randvoorwaarden en dergelijke, zodat het in de toekomst geen eenrichtingverkeer kan worden. Hoe men het ook draait of keert, de investeringen die nu gebeuren, zijn er voor vele jaren en wij moeten erover waken dat wij later niet met handen en voeten gebonden zijn.

02.10 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses. Elles marquent l'ambition du gouvernement en matière de transition. Elles font aussi la démonstration que la transition ne sera pas, et ne peut pas être, des discours incantatoires et des objectifs vagues, mais des investissements concrets, et notamment des investissements publics. De ce point de vue-là, je vous remercie pour votre approche et votre manière de voir la transition énergétique.

Monsieur le président, je voudrais en profiter pour vous demander quelle est la suite du programme. Cette commission a-t-elle une heure de fin prévue?

Le **président**: Oui: 12 h 30.

02.11 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la ministre, je sens une certaine nervosité dans votre façon de répondre. Je ne retirerai évidemment rien de ce que j'ai dit. Je sais, pour être suffisamment informée, que le timing a été chargé pour que de telles déclarations puissent avoir lieu maintenant. Ce n'est pas un problème un soi; je le relève simplement.

Je ne voulais pas être pesante, mais M. Leysen l'a rappelé tout à l'heure, c'est avec M. De Backer que j'ai fixé le cadre dans lequel vous évoluez maintenant pour lancer les marchés publics, que nous avons déterminé la zone en mer du Nord pour l'installation du nouveau parc de la période 2020-2030, que nous avons enlevé aux exploitants quatre milliards d'euros de soutien, que nous avons donc lancé cette politique que vous poursuivez. Je l'ai fait. Nous l'avons fait, en quatre ans de gouvernement.

Au fond, entre une annonce et une série d'études qui valident un projet – dont nous nous réjouissons par ailleurs, bien entendu – il y a un élément fondamental qui est le prix. Je crois qu'il est légitime que tout parlementaire s'inquiète de savoir comment, à un moment donné, la technique sera supportée financièrement par le consommateur ou le budget de l'État.

Cela ajoutera encore un poids considérable, même si c'est le sens dans lequel nous devons aller, d'autant plus que l'intermittence, en l'absence de stockage de très grande capacité, sera compensée par le gaz, avec le coût que l'on connaît en termes financiers et en termes d'émissions de gaz à effet de serre. Nous suivrons évidemment avec grand intérêt l'avancement de ce dossier qui doit s'épanouir après 2024.

être certain de son investissement, mais nous devons également très bien réfléchir aux conditions préalables et autres afin que nous ne soyons pas ultérieurement pieds et poings liés.

02.10 Malik Ben Achour (PS): Uit uw antwoorden blijkt dat de regering de ambitie koestert om werk te maken van een concrete transitie, die vorm krijgt dankzij concrete publieke en private investeringen. Ik dank u voor die aanpak.

02.11 Marie-Christine Marghem (MR): U klinkt nerveus. Er moest een volle agenda afgewerkt worden om vandaag zulke verklaringen te kunnen afleggen.

Samen met de heer De Backer heb ik het kader voor de huidige overheidsopdrachten afgebakend. We hebben de zone in de Noordzee afgepaald voor het nieuwe windpark dat gebouwd wordt in de periode 2020-2030, de steun aan de exploitanten met vier miljard euro verminderd en dit beleid uitgestippeld dat u nu voortzet.

De prijs is een cruciaal element en alle parlementsleden moeten hun bezorgdheden kunnen uiten over de manier waarop dit hele project gefinancierd zal worden door de consument of door de Belgische begroting.

Dat aspect zal behoorlijk zwaar wegen, temeer daar tijdelijke stroomtekorten door gascentrales opgevangen zullen moeten worden, bij gebrek aan een zeer grote opslagcapaciteit. Daar hangt een prijskaartje aan en de productie leidt tot broeikasgasemissie.

Le **président**: Je m'excuse de ne pas vous avoir nommée, mais j'ai rencontré très récemment M. De Backer, et c'est donc à lui que j'ai pensé immédiatement. Je sais que c'est un travail d'équipe qui a été réalisé.

02.12 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, bedankt voor uw uitgebreide uitleg.

Zoals reeds gezegd, steunen wij de verhoogde capaciteit op de Noordzee. We verschillen natuurlijk van visie over de rol van de overheid daarin. U beslist om een beroep te doen op privéfirma's en die te subsidiëren, voor hoeveel zal nog moeten blijken. De vraag is of die windenergie op dat moment niet al rendabel zal zijn. We willen dus alleszins niet dat ook die factuur bij de consument terechtkomt.

Wat die visie betreft, kan ik me het plezier niet ontfemen om CD&V-voorzitter Joachim Coens toch even te citeren, met een knipoog naar mevrouw Dierick. Hij zegt in *Humo* dat de liberalisering van de energiesector geen goede zaak was, dat we te veel uit handen gegeven hebben en dat energie een overheidstaak is. Hij zegt dat hij op dat vlak op de lijn van PVDA zit. Dat is toch wel opmerkelijk.

Wij vinden uiteraard dat er geïnvesteerd moet worden in hernieuwbare energie, maar dan door de overheid zelf. Tegelijk verwelkomen we wat u in het Frans zei: vouloir impliquer les citoyens dans l'énergie offshore et être occupée à déterminer comment faire appel à des communautés énergétiques de citoyens.

C'est une bonne initiative que nous saluons. Les coopératives citoyennes ont effectivement aussi un rôle à jouer dans la production d'énergie.

Tot slot, mevrouw de minister, verneem ik dat u aandacht hebt voor natuurherstel en -bescherming. Daar heb ik een randbemerking bij. Net als Nederland heeft België een zandige kust, met een specifieke fauna en flora en met als enige uitzonderingen daarop tot nu toe de golfbrekers en havendammen. Daarvan zijn we stilaan een rotskust aan het maken. Dat moet nu eenmaal gebeuren, maar het is goed dat de waardevolste delen van de zandige kust gevrijwaard worden en dat er voor de overige delen compensaties komen.

02.13 Samuel Cogolati (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je tenais à intervenir car ce dossier me semble excessivement important. Ce que j'entendais dans la voix de la ministre Van der Straeten, ce n'était clairement pas de la nervosité mais de l'ambition et une grande détermination à atteindre ses objectifs en matière d'énergie renouvelable ainsi que les objectifs climatiques. Nous sommes passés de 2,1 à 3,5 GW dans la zone Princesse Élisabeth. On y ajoute encore la capacité supplémentaire grâce à l'île énergétique. Là aussi, c'est une première mondiale, c'est une innovation qu'il convient de souligner.

Au total, il s'agit de 5,8 GW ou 25 TWh d'électricité verte. Cela signifie

02.12 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Nous soutenons la capacité accrue en mer du Nord, même si l'autorité publique devrait, selon nous, jouer un rôle différent dans ce dossier. La ministre va faire appel à des entreprises privées et les subventionner. Nous voulons en tout cas éviter que les consommateurs se voient également présenter cette facture. Le président du CD&V, M. Joachim Coens, a déclaré dans l'hebdomadaire flamand *Humo* que la libéralisation du secteur de l'énergie n'était pas judicieuse et que l'énergie était une tâche incombant aux pouvoirs publics. Nous partageons ce point de vue. En revanche, nous saluons le fait que la ministre souhaite associer les citoyens à l'énergie offshore.

Wij verheugen ons over uw voornemen om de burgers in de offshore energie te laten participeren. Er is een rol weggelegd voor de burgercoöperatieën in de energieproductie.

La ministre est également attentive à la restauration et à la protection de la nature. Par la force des choses, nous transformons progressivement le littoral belge sablonneux en une côte rocheuse, mais je me réjouis de la préservation des parties les plus précieuses de ce littoral et des compensations prévues pour les parties restantes.

02.13 Samuel Cogolati (Ecolo-Groen): Ik verneem dat de minister in dit belangrijk dossier blijk geeft van ambitie en grote vastberadenheid om de doelstellingen inzake hernieuwbare energie en klimaat te halen. In de Prinses Elisabethzone zijn we van 2,1 naar 3,5 GW geëvolueerd. Met het energie-eiland, dat een wereldprimeur is, kunnen we tot 5,8 GW gaan.

plusieurs choses très concrètes pour le futur énergétique de notre pays. Premièrement, le gaz va forcément moins tourner. Notre ambition est en effet de limiter au strict minimum nécessaire le recours aux turbines gaz-vapeur et aux centrales au gaz. C'est exactement cela quand on parle d'*energy switch*, c'est tourner le dos aux énergies du passé et investir résolument dans le renouvelable, qui est moins cher, qui est bien plus vert pour le 21e siècle.

Deuxième conséquence très concrète, tout cela, c'est sans subsides.

Et puis, c'est aussi un moyen de nous protéger, de nous rendre beaucoup moins vulnérables aux importations de gaz, d'énergie fossile. Je rappelle que, pour le moment, même l'uranium est en haut de la courbe, et ce sont des évolutions de prix que l'on ne contrôle pas, par définition, puisqu'elles ont lieu au niveau international. Ce sont 16 000 emplois créés, à terme, dans l'économie belge.

Je suis allé récemment à Taiwan. Ils ont quitté le nucléaire et sont en train de construire des parcs éoliens offshore. Et qui les construit là-bas, à Taiwan, à l'autre bout de la planète? Ce sont des Belges! C'est donc bon pour notre économie, et je suis vraiment fier, madame la ministre, que vous inscriviez la Belgique comme leader mondial en matière d'éolien offshore en mer du Nord. Je vous remercie.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Ik herinner u eraan dat u het recht hebt om uw vraag schriftelijk te laten beantwoorden, te verwijzen naar de schriftelijke neerslag van uw vraag of om ze kort en bondig te stellen.

03 Vraag van Leen Dierick aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het vereenvoudigen van de energiefactuur" (55019965C)

03 Question de Leen Dierick à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La simplification de la facture énergétique" (55019965C)

03.01 Leen Dierick (CD&V): *De afgelopen jaren is de energiefactuur nog complexer geworden. De energiefactuur is veel te lang, bijzonder complex en moeilijk te begrijpen voor veel gezinnen. In mei werd een CD&V resolutie goedgekeurd (Doc 55 1650) met de vraag aan de regering om zo snel mogelijk een akkoord te sluiten met de deelstaten en dat akkoord tegen deze zomer al uit te voeren. We willen namelijk geen tijd meer verliezen zodat uiterlijk op 1 januari 2022 de vereenvoudigde energiefactuur een feit is. Naast een snelle uitvoering, werden in de resolutie ook een aantal belangrijke principes vastgelegd hoe de vereenvoudigde factuur eruit moet zien.*

03.01 Leen Dierick (CD&V): *Au 1er janvier 2022, il faut que la facture énergétique simplifiée soit une réalité. Où en est-elle aujourd'hui?*

Net voor het reces werd een wetsontwerp goedgekeurd dat door de omzetting van artikel 18 van de EMD-richtlijn een wettelijke basis voorziet om de uitvoering van de resolutie mogelijk te maken. Volgens de Minister zal er overleg worden gepleegd met de gewesten en zal de Raad voor het Verbruik worden geraadpleegd.

Mijn vragen aan de Minister zijn:

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de resolutie?

Hebben de gesprekken met de gewesten geleid tot een akkoord?

Heeft u ondertussen een advies van de Raad van State ontvangen?

Zal uiterlijk op 1 januari 2022 de vereenvoudigde energiefactuur kunnen worden verstuurd?

03.02 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mevrouw Dierick, het ontwerp van koninklijk besluit tot bepaling van de minimumvereisten waaraan facturen en factureringsinformatie moeten voldoen, werd op 23 juli door de ministerraad goedgekeurd. Wij hebben het advies van de Raad van State gekregen en wachten nu nog op de opmerkingen van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Wij hebben voor de zomer informeel overleg gepleegd met de Gewesten. Er was een akkoord over de implementatie van de vereenvoudigde factuur per 1 januari 2022. Het is nog altijd de bedoeling het koninklijk besluit op die dag in werking te doen treden. Wij blijven voor de implementatie wel in overleg met de leveranciers, die hebben ons gewezen op de impact van de vertraging van MIG6.

Wij vragen van hen natuurlijk ook de implementatie van de energienorm, eigenlijk van de accijns. Wij zijn dus klaar om het koninklijk besluit in werking te doen treden op 1 januari 2022, maar gelet op de verschillende implementaties die moeten plaatsvinden, ben ik niet zeker of dit er nog bij kan voor de leveranciers. Ik zal er wel op blijven aandringen dat een eventuele vertraging zo kort mogelijk is, bijvoorbeeld enkele maanden, maar geen jaar.

Het is echt wel de bedoeling dat wij hiermee vooruit gaan, nu wij eindelijk zover zijn. Zolang ik opnieuw naar het Parlement kom, heb ik u daar vragen over horen stellen. U was dan ook de hoofdindieners van de resolutie. Iedereen heeft daaraan meegewerkt, en nu zijn wij zover. De laatste loodjes zijn misschien wat zwaar, maar het zal er komen.

03.03 **Leen Dierick** (CD&V): Mevrouw de minister, dank u voor uw transparante antwoord.

Ik heb uiteraard begrip voor de bijkomende lasten voor de leveranciers, omdat er heel wat geïmplementeerd moet worden. Ik ben net als u bezorgd dat de vereenvoudiging er komt. Ik hoop dat het lukt.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

04 **Samengevoegde vragen van**

- **Wouter Raskin** aan **Tinne Van der Straeten** (Energie) over "De oprichting van een stookoliefonds Promaz" (55020081C)

- **Reccino Van Lommel** aan **Tinne Van der Straeten** (Energie) over "De stand van zaken rond het bodemsaneringsfonds Promaz" (55021428C)

04 **Questions jointes de**

- **Wouter Raskin** à **Tinne Van der Straeten** (Énergie) sur "La création du fonds mazout Promaz" (55020081C)

- **Reccino Van Lommel** à **Tinne Van der Straeten** (Énergie) sur "Le point sur le fonds d'assainissement des sols Promaz" (55021428C)

04.01 **Wouter Raskin** (N-VA): Mevrouw de minister, ik zal de inleiding mijn vraag weglaten en alleen de vijf concrete vragen stellen.

Ten eerste, op welke juridische basis steunt Promaz om in de erkenningsaanvraag ook een verzoek tot verhoging van de bijdrage te formuleren en op welke juridische basis heeft u die bijdrage beloofd?

03.02 **Tinne Van der Straeten**, ministre: Le 23 juillet, le Conseil des ministres a approuvé le projet d'arrêté royal fixant les règles minimales applicables aux factures. Le Conseil d'État a déjà rendu son avis et nous attendons encore celui de l'APD. Un accord a été conclu avec les Régions concernant l'instauration de la facture simplifiée au 1er janvier 2022. Cette démarche n'est pas aisée pour les fournisseurs étant donné que ceux-ci doivent aussi concrétiser la norme énergétique. Quoi qu'il en soit, j'insisterai pour qu'un éventuel retard ne soit pas trop long. La facture simplifiée sera en tout état de cause instaurée.

04.01 **Wouter Raskin** (N-VA): Le fonds d'assainissement des sols Promaz se chargera de l'assainissement des sols pollués par des épanchements de citernes à mazout de particuliers. En

Was de federale minister van Economie vooraf op de hoogte gebracht van die afspraak met de sector?

Ten tweede, hoe rijmt u de beloofde verhoging van de bijdragen in de tweede pijler met artikel 15 van het samenwerkingsakkoord van 25 juli 2018? Beschikt Promaz vandaag over de vereiste hoedanigheid om zo'n verzoek tot verhoging te formuleren?

Ten derde, het vermelde samenwerkingsakkoord voorziet al in een evaluatie van de bijdragen na enkele jaren, om dan eventueel te kunnen bijsturen. Waarom moet er dan vandaag, met de reserve van ongeveer 120 miljoen euro bij BOFAS, die in voorschotten voorafgaandelijk aan de vereffening van BOFAS aan Promaz kan worden uitbetaald, al een tweede financieringspijler worden aangeboden?

Waarom bleek deze regeling niet voldoende voor de sector en voor u? Waarom hebt u niet voorafgaandelijk bij uw gewestelijke collega's afgetoetst wat zij daarvan vonden?

Bent u zich ervan bewust dat u beloftes aan de sector heeft gedaan waarvoor u op basis van het genoemde samenwerkingsakkoord geen mandaat heeft, en die bovendien manifest strijdig zijn met artikel 15 van dat samenwerkingsakkoord?

Ten slotte, kunt u toelichten wat er, zodra Promaz zijn doel heeft bereikt, zal gebeuren met de eventuele overschotten die de consument zal betalen?

04.02 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de minister, de stookoliesector heeft in mei 2021 met de federale overheid een akkoord bereikt over het kader voor de erkenning van dat bodemsaneringsfonds Promaz. Dat zal op twee manieren gefinancierd worden. Ten eerste gebeurt dat via de overheveling van financiële overschotten van BOFAS. Ten tweede komt er een bijdrage van 1 cent per liter, die uiteindelijk zal worden doorgerekend in de maximumprijs van de stookolie, wat voor een modale stookolietank zou neerkomen op een toeslag van 59 euro per vulbeurt.

Het fonds schat in dat er voor de werking een budget van maximaal 512 miljoen euro beschikbaar zal moeten zijn voor 20 jaar, met een automatische stop van de inning bij het bereiken van dat bedrag. Op 21 juni heeft Promaz een erkenningsaanvraag ingediend bij de IBC. De IBC zou zich op 3 juli uitspreken over de ontvankelijkheid van het dossier.

In het samenwerkingsakkoord van 2018 wordt de financiering via de artikelen 15 en 35 geregeld, maar er moet ook een akkoord worden gesloten met uw gewestelijke collega's. Eind juni stelde u te werken aan de aanpassing van de programmaovereenkomst. De financiering zou immers daaraan gelinkt zijn. Ik verneem graag wat de stand van zaken van het dossier is. In welke mate stroken de bepalingen van het akkoord van mei 2021 met de verschillende bepalingen van het samenwerkingsakkoord?

04.03 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer Van Lommel, zoals na het overleg beloofd, zou de sector het Promazdossier bij de Interregionale Bodemsaneringscommissie indienen. Dat is gebeurd

attendant, le fonds a introduit une demande d'agrément, ainsi qu'une demande de hausse de la contribution.

Quel est le fondement juridique de cette requête et de la promesse de la ministre en la matière? Elle n'était, en effet, pas mandatée pour le faire. Le ministre de l'Économie en était-il informé? Promaz est-il habilité à formuler une telle requête? Comment concilier la hausse promise avec l'article 15 de l'accord de coopération du 25 juillet 2018? Pourquoi explorer, dès à présent, une deuxième source de financement, alors que l'accord prévoit une évaluation et un ajustement éventuel après quelques années? Pourquoi ne pas avoir consulté les Régions? Quelle sera l'affectation des possibles excédents?

04.02 Reccino Van Lommel (VB): En mai 2021, le secteur du mazout et l'État fédéral se sont entendus sur la création du fonds d'assainissement des sols Promaz. Celui-ci sera financé par le transfert d'excédents financiers du BOFAS, le fonds d'assainissement des sols des stations-service, et par une contribution d'un centime par litre, laquelle sera répercutée dans le prix maximum du mazout.

04.03 Tinne Van der Straeten, ministre: Le fonds Promaz permettra se s'attaquer à la plus

op 21 juni. Dat betekent dus dat dit dossier gedeblokkeerd is en dat we op dit moment aankijken tegen de effectieve inwerkingtreding ervan. We kunnen zo de grootste milieuvervuiling oplossen en de last van de factuur die de mensen boven het hoofd hangt, beperken.

De Interregionale Bodemsaneringscommissie heeft op haar vergadering van 22 juni akte genomen van het dossier. De verschillende leden van de IBC hebben de ontvankelijkheid onderzocht en dienden zich uit te spreken op 3 juli. Daarna had de commissie maximum vier maanden de tijd om het dossier te aanvaarden. In augustus vond een vergadering plaats om de definitieve aanvaarding van het dossier voor te bereiden en intussen moesten mijn diensten de programmaovereenkomst aanpassen en bekijken wanneer die in werking moet treden.

Op 26 september is er een beslissing genomen met betrekking tot de toelaatbaarheid van het dossier. Dit betekent dat de commissie ten laatste tegen 26 december een definitief advies moet geven. De conclusie is dus dat we op de goede weg zijn.

Het samenwerkingsakkoord van 25 juli 2018 wordt gehonoreerd. We zijn inmiddels drie jaar verder. Sommige Gewesten hebben terecht maatregelen genomen om het gebruik van stookolie te ontraden. Dat betekent wel dat de financiering van Promaz eventueel in het gedrang zou kunnen komen. In die zin heb ik mijn administratie de opdracht gegeven om dit verder te onderzoeken.

Ik pleit er nog steeds voor dat het fonds en de financiering ervan zo snel mogelijk van start gaan. Het is geen opbod tussen de Gewesten en de federale overheid, het is een interfederale aangelegenheid en iedereen heeft zijn bevoegdheden. Ik ben bevoegd voor de financiering. Ik ga af op de afspraken die daarover eerder gemaakt zijn. Daarbij houden we rekening met het beleid dat ondertussen door de Gewesten wordt gevoerd, namelijk het uitfasen van de stookolieketels. Door die zaken met elkaar te verzoenen, hebben we het dossier kunnen deblokken.

De sector heeft mij meegedeeld dat ze maximum vijf maanden nodig hebben om de vzw Promaz operationeel te maken, dus voor het aanwerven van personeel, het inrichten van de kantoren, het opstarten enzovoort. Het Promazfonds is uiteindelijk een interfederaal fonds waarmee we werken voor alle regio's, dus voor alle Belgen in dit land die getroffen zijn door een stookolievervuiling bij hun thuis en wie een zware factuur boven het hoofd hangt. Het is een gigantische milieuvervuiling die we oplossen en tegelijk lossen we ook de financiële zorgen van een pak mensen op.

04.04 Wouter Raskin (N-VA): Ik heb niets gehoord over de afstemming met de minister van Economie. De IBC gaat dus akkoord met de erkenningsaanvraag indien dat op basis van het samenwerkingsakkoord gebeurt. Dat betekent dus dat het zonder die 1 cent per liter ten laste van de consument zal zijn, althans in eerste instantie, aangezien er nog heel wat middelen in dat BOFAS-fonds zitten. Vandaag loopt het overleg tussen de regio's nog en aan die voorwaarde is dus formeel nog niet voldaan. Op basis van het samenwerkingsakkoord van 2018 is er zo lang het overleg nog loopt, geen juridische basis voor een stookoliefonds. Formeel gaat het dus om niets meer dan voorbarige communicatie van u.

grande pollution environnementale et de limiter la facture pour nos concitoyens. Le dossier est encore en cours de traitement auprès de la CIAS, qui doit rendre un avis définitif pour le 26 décembre au plus tard.

L'accord de coopération du 25 juillet 2018 est honoré. Il s'agit d'une matière interfédérale, dans laquelle chacun a ses compétences. Je suis compétente pour le financement. En raison des mesures de suppression progressive des chaudières au mazout qui ont entre-temps été prises à juste titre par certaines Régions, le financement du fonds peut toutefois être compromis. Raison pour laquelle j'ai demandé à mon administration d'y consacrer un examen plus approfondi.

Le secteur m'a communiqué qu'il avait besoin de cinq mois maximum pour rendre l'ASBL Promaz opérationnelle. Ce fonds interfédéral permettra d'offrir un solution à tous les Belges confrontés à une pollution causée par le mazout dans leur habitation.

04.04 Wouter Raskin (N-VA): La ministre n'a rien dit à propos de la concertation avec le ministre de l'Économie. La Commission interrégionale de l'Assainissement du sol approuve la demande d'agrément conformément à l'accord de coopération, ce qui signifie qu'il n'y aura pas de cotisation supplémentaire dans un premier temps puisque suffisam-

Dat betekent dat u de consument de facto misleidt, want er is vandaag nog niets, wat Promaz zelf ook aangeeft op de website. Daar staat immers dat het fonds in oprichting is, maar dat er formeel nog niets is. Ik stel voor dat het probleem nu eens echt wordt opgelost.

ment de moyens sont encore disponibles dans le fonds BOFAS. Par ailleurs, le fonds n'a pas de fondement juridique tant que la concertation avec les Régions est en cours. La ministre a donc communiqué trop tôt à ce sujet.

04.05 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik begrijp natuurlijk dat een en ander gedeblokkeerd wordt vanuit de visie dat stookolie en stookolietanks worden uitgefaseerd. Ik begrijp ook de doelstellingen die erachter schuilgaan.

04.05 Reccino Van Lommel (VB): Je comprends les objectifs qui sous-tendent le fonds et je conçois également qu'on ait voulu débloquent le dossier. Néanmoins, celui-ci reste bancal.

Het is echter op bepaalde vlakken een heel wankel dossier, dat u op dit moment heel positief voorstelt, maar waar toch heel wat meer achter schuilt. Ik stel mij daar vragen bij.

De **voorzitter**: Voor mij is het hier steeds een snelcursus om mijn kennis bij te spijkeren via de vragen en de antwoorden van de minister.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De evaluatie van het incident van 8 januari 2021 op het Europese hoogspanningsnet" (55020381C)

05 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'évaluation de l'incident survenu le 8 janvier 2021 sur le réseau haute tension européen" (55020381C)

05.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, op 8 januari 2021 was er een ernstig incident op het Europese hoogspanningsnet dat toen werd opgedeeld in twee zones. Een grote black-out kon worden voorkomen door ingrepen in onder meer Frankrijk en Italië. In februari gaf u aan dat de oorzaak lag bij een overstroombeveiling in Kroatië die in werking was getreden, maar dat niet geheel duidelijk was wat die exact had veroorzaakt. Een panel van zes experts zou een half jaar lang onderzoeken wat de onderliggende oorzaak was.

05.01 Bert Wollants (N-VA): Le 8 janvier 2021, un incident grave s'est produit sur le réseau européen à haute tension, scindant ce dernier en deux zones. Six experts devaient examiner la cause sous-jacente de cette situation.

Die periode ligt ondertussen achter ons. Het is belangrijk om te weten wat de oorzaak nu precies was. Het Europese transmissiesysteem heeft dan wel adequaat gereageerd, maar als de oorzaak onbekend blijft, valt niet uit te sluiten dat het probleem zich herhaalt. Erger nog, het valt niet uit te sluiten dat een vergelijkbare situatie in verschillende landen tegelijk optreedt. Dat zou dan wel eens minder positief kunnen aflopen dan vorige keer.

Quels sont les résultats de cette enquête? Quels enseignements la ministre en tire-t-elle?

Hebt u informatie ontvangen over het resultaat van het onderzoek? Zo niet, bent u actief op zoek gegaan naar die informatie?

Kunt u ons de resultaten toelichten?

Welke lessen trekt u hieruit inzake het Europese transmissienet en de bijbehorende capaciteiten, uiteraard met name toegespitst op de Belgische regelzone?

05.02 Minister Tinne Van der Straeten: Op 15 juli 2021 publiceerde het Europees netwerk van transmissienetbeheerders voor elektriciteit

05.02 Tinne Van der Straeten, ministre: Le réseau européen des

(ENTSO-E) een rapport, opgesteld door een panel van experts. Op 26 juli stelde het ENTSO-E de bevindingen, conclusies en aanbevelingen voor op een extra ad-hocbijeenkomst van de Electricity Coordination Group van de Europese Commissie. De medewerkers van de algemene directie Energie waren daar aanwezig en brieften me achteraf over de meeting.

Mijnheer Wollants, als u het me toestaat, licht ik de technische aspecten van het incident dat leidde tot een splitsing van het Europese net in twee zones op 8 januari, hier niet toe. Uitleggen wat er in het 144 pagina's tellende verslag van het ENTSO-E staat, zou een zwaar beslag leggen op de beschikbare tijd in deze commissie.

Ik ga mij beperken tot de belangrijkste bevindingen.

Vooreerst is het incident goed opgevangen dankzij de coördinatie tussen de verschillende TSO's in Europa. Het werd op minder dan een uur verholpen. De bevoorradingszekerheid in Europa is niet in het gedrang gekomen. Het incident is zelfs beter en efficiënter opgevangen dan een incident met gelijkaardige gevolgen in 2006, waaruit dus duidelijk lessen getrokken zijn.

Ook uit dit incident hebben we heel wat kunnen leren.

Ten eerste heeft het een al langer bekend probleem van beperkte stabiliteitsmarges tussen de noordwestelijke en de zuidoostelijke zone duidelijker blootgelegd. Ten tweede heeft het blijkbaar ook inzicht gegeven in mogelijke toekomstige uitdagingen verbonden aan de energietransitie. De TSO's verwachten immers meer en meer grote stromen over lange afstand, maar zijn er vrij gerust in dat met goede en waar nodig verbeterde operationele afspraken, de weerbaarheid van het systeem op peil gehouden kan worden. ENTSO-E heeft in dat kader 22 aanbevelingen geformuleerd die naast zeer technische aanbevelingen neerkomen op meer analyses van de dynamische stabiliteit en de stabiliteitsmarges, een betere alarmafhandeling, ervoor zorgen dat het systeem altijd één belangrijk element mag verliezen zonder dat daarbij de stabiliteit van het net in het gedrang komt (het zogenaamde (N-1-criterium) en een betere uitwisseling tussen de netbeheerders in een regio van informatie over de eigen nettoestand en -beveiligingen.

U vraagt wat ik hier zelf uit geleerd heb. Ik heb geleerd dat de samenwerking tussen de Europese transmissienetbeheerders (TSO's) werkt en met de dag verbetert. De Europese regelgeving blijkt voor deze samenwerking en het operationeel opvangen van incidenten al zeer geschikt. Ik heb ook begrepen dat er een team samengesteld zal worden dat moet nagaan hoe het systeem zou hebben gereageerd als alle wetgeving in voege zou zijn en uitgevoerd zou zijn.

Ik kijk met bijzondere interesse uit naar de bevindingen van dat team. Het was voor mij een opvallende passage in het rapport. Enerzijds is gebleken dat het systeem en de operationele samenwerking heel robuust zijn, en dat een grote impact vermeden is. Anderzijds wordt ook bevestigd dat de impact heel groot had kunnen zijn. Bovendien verontrust het mij dat een onderzoek naar zulke incidenten zolang duurt vooraleer een rapport op te leveren, wat natuurlijk wijst op een enorme complexiteit.

gestionnaires de réseaux de transport d'électricité (ENTSO-E) a publié son rapport le 15 juillet 2021.

La coordination entre les divers gestionnaires de réseaux de transport d'Europe a permis de bien gérer l'incident et d'en réduire la durée à moins d'une heure.

La sécurité d'approvisionnement en Europe n'a pas été compromise. L'incident a même été mieux géré qu'en 2006, lorsque s'est produit un incident dont on a tiré les leçons.

Il a davantage encore mis en évidence le problème connu de longue date des marges de stabilité limitées entre les zones nord-ouest et sud-est. Il nous éclaire également sur les futurs défis potentiels de la transition énergétique. Les GRT prévoient qu'il y aura de plus en plus de grands flux à longue distance, mais estiment que le système peut demeurer résilient, moyennant une bonne entente opérationnelle. Le REGRT a formulé vingt-deux recommandations à cet égard.

La coopération entre les GRT européens s'améliore. Il apparaît que la réglementation européenne est déjà bien adaptée à la situation. Une équipe doit étudier comment le système aurait réagi si l'ensemble de la législation avait été en vigueur et appliquée. J'ai hâte de connaître les résultats de cette étude.

Le système et la coopération opérationnelle sont extrêmement solides, mais les conséquences auraient pu être très importantes. Je ne suis pas rassurée par le temps que prend une enquête sur de tels incidents, qui dénote de l'énorme complexité à laquelle on est confronté.

Les responsables politiques doivent montrer la voie afin que le système et la gestion de celui-ci

De politiek moet zich hiervan bewust zijn en kan – of beter, moet – sturing geven om ervoor te zorgen dat het systeem en het beheer ervan voldoende weerbaar blijven, zeker met de uitdagingen van de energietransitie en de klimaatdoelstellingen die we ambiëren. De *tools* en regelgeving zijn er zowel op Europees als op Belgisch niveau, zoals de uitwerking van het netontwikkelingsplan, het systeembeschermingsplan en het herstelplan. Ik werk momenteel aan voorstellen om de rol en de expertise van mijn administratie daarin te versterken.

demeurent suffisamment résiliants, surtout face aux défis de la transition énergétique et des objectifs climatiques. Il existe, aux niveaux européen et belge, des réglementations et des outils tels que les plans de développement du réseau, de protection du système et de reconstitution à mettre en oeuvre. Je travaille à la préparation de propositions visant à renforcer le rôle et l'expertise de mon administration dans ce domaine.

05.03 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, u zegt dat er lessen getrokken worden waarmee u aan de slag gaat. Het lijkt mij inderdaad belangrijk om dat verhaal verder uit te werken, aangezien de complexiteit van het net zeker nog zal toenemen. De inbreng van andere energievormen kan voordelen opleveren, maar kan ook enkele zaken onder druk zetten. Het is daarom van belang dat we dit blijven volgen.

05.03 Bert Wollants (N-VA): Il est nécessaire de poursuivre l'élaboration de ce dossier car la complexité du réseau continuera de s'accroître. L'apport d'autres formes d'énergie peut présenter des avantages, mais il peut également mettre certains éléments sous pression. En 2006, sept pays se sont retrouvés en partie sans électricité pendant deux heures. C'était le parfait contre-exemple de la manière dont il convient de gérer ce type de situations. Il faut vraiment placer la barre plus haut.

Ik heb wel wat vragen bij uw formulering, als werd dit incident zelfs beter opgevolgd dan in 2006. In 2006 hebben zeven landen gedurende twee uur voor een deel zonder stroom gezeten. Dat "goed" noemen, is geen optie. "Zelfs beter" zou ik dus toch enigszins nuanceren. 2006 was absoluut geen voorbeeld van de manier waarop met zulke zaken moet worden omgegaan. Voor ons moet de lat toch wel wat hoger en wij kijken dan ook uit naar de manier waarop u die hoger wil leggen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Samengevoegde vragen van

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De tuchtraad van de CREG" (55020495C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stand van zaken inzake de benoeming van de leden van het directiecomité van de CREG" (55020494C)
- Reccino Van Lommel aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stand van zaken rond de selectieprocedure voor een nieuw directiecomité van de CREG" (55021438C)

06 Questions jointes de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le conseil disciplinaire de la CREG" (55020495C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La situation concernant la nomination des membres du comité de direction de la CREG" (55020494C)
- Reccino Van Lommel à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La situation relative à la procédure de sélection pour un nouveau comité de direction de la CREG" (55021438C)

06.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb twee vragen die het begrip CREG gemeen hebben, maar verder niet zoveel.

06.01 Bert Wollants (N-VA): Il y a un certain temps, nous avons approuvé une proposition de loi afin d'adapter les règles régissant le fonctionnement du conseil de discipline de la CREG. Où en est sa mise en œuvre?

Ten eerste, een tijdje geleden hebben wij een wetsvoorstel goedgekeurd met het oog op het aanpassen van de regels voor de tuchtraad van de CREG. Kunt u duiden wat de huidige stand van zaken is, want u was zelf bezorgd dat het niet optimaal zou functioneren?

Un nouveau président et un

Ten tweede, wij hebben hier al veel vragen gesteld over de aanduiding van een nieuwe voorzitter, en bij uitbreiding een nieuw directiecomité, van de CREG. U hebt aangegeven dat u de procedure helemaal van nul zou opstarten voor het geheel, zowel voor de voorzitter als voor de andere leden. De aanleiding voor de vervanging van de voorzitter was dat de vorige voorzitter van het directiecomité CEO werd bij Sibelga, al is hij ondertussen opnieuw beschikbaar, heb ik begrepen. Hij werkt daar ondertussen niet meer.

Bijna een half jaar later is de vraag: welk traject hebt u ondertussen afgelegd? Is er al een nieuwe Selorprocedure opgestart? Zal dat nog gebeuren? Wat is de stand van zaken? Wat is de planning voor de komende weken en maanden? Hoe komen wij aan een volwaardig nieuw directiecomité bij de CREG? Of wordt er nog gewacht op potentiële kandidaten?

06.02 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dit is inderdaad een vervolgvraag. In maart hebt u duiding gegeven dat u de initiële procedure stop zou zetten omdat uit het Europese en het nationale energierecht bleek dat de selectietesten niet meer accuraat waren om het mandaat van de voorzitter in te vullen. Ondertussen loopt ook het mandaat van andere leden van de raad van bestuur af. Daarom wil ik graag van u weten wat de actuele stand van zaken is van de selectieprocedure.

06.03 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer de voorzitter, ik heb inmiddels opdracht gegeven aan Selor de nieuwe procedure op te starten. Ik heb van Selor nog geen concrete timing ontvangen. Ik kan u overigens melden dat hetzelfde geldt voor de vernieuwing van de Ombudsdienst voor Energie.

Wat de tuchtraad van de CREG betreft, verwijs ik naar artikel 24, paragraaf 2ter van de Elektriciteitswet. De tuchtraad bestaat uit een voorzitter en twee leden, allen magistraten, gewezen magistraten, of plaatsvervangende magistraten, die worden verkozen door de Kamer van volksvertegenwoordigers voor een hernieuwbaar mandaat van 6 jaar.

De Kamer van volksvertegenwoordigers stelt de regels vast voor de verkiezing van de leden van de tuchtraad en zijn griffiers. Ik verwijs graag, zoals u ook gedaan heeft, mijnheer Wollants, naar mijn tussenkomst in de commissie destijds. Ik lees het verslag: "Mevrouw Van der Straeten is van oordeel dat over het algemeen de magistraten worden overbevraagd om in tuchtraden en tuchtcolleges van verscheidene sectoren te zetelen. De in het wetsvoorstel voorgestelde oplossing beperkt de doelgroep van de kandidaten nog steeds tot de magistraten, zij het dat er een opening wordt gemaakt naar gewezen en plaatsvervangende magistraten. Zij is bereid deze beperkte verruiming een kans te geven, maar is er niet van overtuigd dat het het probleem van een gebrek aan kandidaten zal oplossen. Indien de nieuwe wet geen afdoende oplossing zou bieden, is het lid

nouveau comité de direction doivent être désignés à la CREG depuis six mois. Où en est cette désignation? La procédure a-t-elle déjà été entamée?

06.02 Reccino Van Lommel (VB): Au mois de mars, la ministre avait expliqué que la procédure de désignation d'un nouveau président de la CREG avait été arrêtée parce que les tests de sélection ne présentaient plus un degré de précision suffisant. Entre-temps, le mandat des autres membres du conseil d'administration touche à sa fin.

Où en est la procédure de sélection?

06.03 Tinne Van der Straeten, ministre: J'ai chargé le Selor de lancer une nouvelle procédure.

Le conseil disciplinaire de la CREG est composé d'un président et de deux membres – magistrats ou anciens magistrats – nommés par la Chambre pour un mandat de six ans. J'étais encore membre de l'opposition lors de l'examen de la proposition de loi, tandis que M. Wollants siégeait dans la majorité. À l'époque, j'avais souligné que la proposition n'assurait pas davantage un nombre suffisant de candidats et qu'il convenait d'examiner la possibilité de désigner aussi des juristes ou des avocats. M. Wollants avait répondu qu'il souhaitait donner sa chance à la proposition de loi. Nous sommes aujourd'hui encore sans conseil disciplinaire.

Cette instance ressortit aux

van oordeel dat moet worden onderzocht of ook juristen of advocaten niet in aanmerking zouden kunnen komen.”

Mijnheer Wollants, uw antwoord daarop luidde als volgt, ik lees het verslag: "De heer Wollants heeft begrip voor de suggestie van mevrouw Van der Straeten, maar wenst eerst de in het wetsvoorstel voorgestelde nieuwe regeling een kans te geven." Er waren geen andere opmerkingen bij de bespreking.

Ik kan vandaag alleen maar vaststellen dat de tuchtraad er inderdaad nog steeds niet is. Ik stel u voor dat u zich richt tot de voorzitter van de Kamer om de nodige initiatieven te nemen. Uiteraard zou ik me tot de voorzitter kunnen richten, maar aangezien het de tuchtraad van de CREG betreft, zou u mij nog kunnen betichten van een negatief signaal ten aanzien van het directiecomité van de CREG, reden waarom de tuchtraad ressorteert onder het Parlement. Indien u echter van oordeel bent dat het mij toekomt een initiatief te nemen, dan kan ik dat zeker overwegen.

06.04 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, wij kijken natuurlijk uit naar hoe de situatie voor het directiecomité verder zal verlopen. Ik vermoed dat wij dan binnenkort de Selorprocedure zullen zien verschijnen. Zoals u weet, heb ik in het verleden al aangehaald dat het feit dat dat zo lang blijft aanslepen een niet echt gezonde situatie is. Ik weet ook dat er geen formeel probleem is, maar we kunnen ook niet zeggen dat de situatie waar we momenteel in vertoeven ideaal is.

Wat de tuchtraad betreft, denk ik dat de standpunten van destijds nog steeds geldig zijn. We hebben het inderdaad een kans gegeven. Als u mij adviseert om de juiste stappen te zetten om daar een oplossing aan te bieden, willen wij dat uiteraard overwegen. Wij willen u niet in een positie brengen waarin u verplicht bent om dingen te doen waarbij wij u vervolgens van iets anders zouden kunnen betichten en dat soort zaken meer. We zullen dus bekijken welke richting we zullen uitgaan.

06.05 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de minister, de huidige leden van het directiecomité van de CREG zijn aangesteld in 2013. Dat betekent dat hun mandaat op 1 september 2019, zes jaar later, is afgelopen. Ik begrijp dat dit momenteel geen probleem is, maar toch is het geen gezonde situatie dat dit zo lang blijft aanslepen. U zegt dat de opdracht aan Selor is gegeven. We zullen zien wat de volgende stappen zullen zijn. Ik kan alleen maar hopen dat dit geen maanden meer duurt, want dit is echt niet gezond.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Nemo Link en de onbeschikbaarheid van IFA-1" (55020725C)

07 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Nemo Link et l'indisponibilité de l'IFA-1" (55020725C)

07.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, dit is een relatief korte vraag.

Het is ondertussen bekend dat er een deel van de interconnectie

compétences du Parlement. Je conseille à M. Wollants de demander à la présidente de la Chambre de prendre une nouvelle initiative. Si elle juge qu'une telle tâche incombe à la ministre, j'envisagerai certainement de prendre une initiative à titre personnel.

06.04 Bert Wollants (N-VA): Le fait que la procédure pour la mise en place d'un nouveau comité de direction traîne n'est pas une situation saine. Nous envisagerons une nouvelle initiative en ce qui concerne le conseil disciplinaire.

06.05 Reccino Van Lommel (VB): Le mandat du comité de direction a pris fin le 1er septembre 2019. La longueur de la procédure entraîne une situation malsaine. J'espère que nous ne devons pas encore attendre plusieurs mois.

07.01 Bert Wollants (N-VA): Une partie de l'interconnexion entre le Royaume-Uni et la France sera hors service et cette situation

tussen Groot-Brittannië en Frankrijk uit dienst zal zijn. Dat kan voor probleem zorgen op het vlak van de bevoorradingszekerheid, maar er kan zo ook grotere druk op onze eigen interconnectieverbindingen komen. Mogelijks beperkt dit ook de hoeveelheid stroom die we kunnen uitwisselen met andere landen dan het Verenigd Koninkrijk.

Heeft het uitvallen van deze verbinding een impact op de mate waarin wij onze interconnectiecapaciteit kunnen aanwenden? Dienen aanvullende maatregelen worden genomen om een voldoende hoog niveau van bevoorradingszekerheid te organiseren? Worden er flankerende maatregelen genomen met de TSO's in de buurlanden om de impact hiervan te beperken?

07.02 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mijnheer de voorzitter, er was aanvankelijk inderdaad een geplande onbeschikbaarheid tot 25 september 2021, maar die periode is verlengd tot 23 oktober 2021. Tot die datum zal de volledige IFA-1-connector onbeschikbaar zijn. Dit gaat over 2.000 MW. Hierdoor zal de Nemo Link een nog belangrijkere rol toebedeeld krijgen voor de bevoorradingszekerheid van het Verenigd Koninkrijk. De bevoorradingszekerheid van België komt echter niet in het gedrang door deze brand.

Zoals elke winter is de bevoorradingszekerheid in België deels afhankelijk van de situatie in de buurlanden. De indicaties volgens de netbeheerder Elia zijn voor komende winter de volgende:

- Verenigd Koninkrijk: de huidige situatie toont reeds zeer hoge prijzen en nood aan import, het is onduidelijk wanneer deze situatie zal verbeteren.
- Frankrijk: de bevoorradings situatie is vergelijkbaar met vorige winter, bij een koudegolf vertaalt zich dat in hoge importnoden voor Frankrijk.
- België: België wordt gekenmerkt door een goede beschikbaarheid van het productiepark en beperkte importnoden.

In het algemeen, op het vlak van de Belgische bevoorradingszekerheid, zal de impact van de onbeschikbaarheid van de IFA-1 positief tot neutraal zijn. Aangezien het Verenigd Koninkrijk eerder tekorten heeft zal IFA minder exporteren naar het Verenigd Koninkrijk en Nemo Link waarschijnlijk iets meer. Al moeten we meegeven dat de export van België naar het Verenigd Koninkrijk via Nemo Link al vóór dit voorval gemiddeld behoorlijk hoog was.

De markten van België en Frankrijk zijn sterk aan elkaar gekoppeld door een grote interconnectiecapaciteit tussen beide landen waardoor hetgeen Frankrijk minder exporteert naar andere landen een positief effect zal hebben op Frankrijk en België. Dat zou het eventuele negatieve effect van meer export via Nemo Link op België en Frankrijk ruimschoots moeten compenseren.

Op dit ogenblik geeft Elia geen problemen aan, waardoor er geen

pèsere encore davantage sur nos propres interconnexions. Il se pourrait que la quantité d'électricité que nous pourrions échanger avec d'autres pays que le Royaume-Uni s'en trouve également diminuée.

La mise hors service de cette liaison aura-t-elle une incidence sur notre propre capacité d'interconnexion? Des mesures complémentaires doivent-elles être prises en vue de garantir notre sécurité d'approvisionnement? Allons-nous prendre des mesures d'accompagnement avec les gestionnaires de réseaux de transport des pays voisins?

07.02 **Tinne Van der Straeten**, ministre: La connexion IFA1 sera entièrement indisponible jusqu'au 23 octobre 2021. Le Nemo Link jouera ainsi un rôle encore plus important dans la sécurité d'approvisionnement du Royaume-Uni, mais celle de la Belgique ne sera pas compromise.

Notre sécurité d'approvisionnement dépend en partie de la situation dans les pays voisins. Selon le gestionnaire du réseau, Elia, le Royaume-Uni sera encore confronté à des prix très élevés et à un grand besoin d'importations durant l'hiver prochain et en cas de vague de froid, la France devra également importer massivement. En Belgique, la disponibilité du parc de production est bonne et les besoins d'importations sont limités.

L'incidence de l'indisponibilité de la connexion IFA1 sur la sécurité d'approvisionnement en Belgique est positive à neutre. IFA réalisera moins d'exportations vers le Royaume-Uni et Nemo Link sera en mesure d'en assurer un peu plus. Les marches belge et français sont fortement interconnectés. L'effet d'une réduction des exportations de la France vers d'autres pays sera probablement positif pour la Belgique.

flankerende maatregelen moeten worden bepaald. Voor de komende winter bereidt het ENTSO-E de winteroutlook voor die een goed beeld moet schetsen op basis van de recentste informatie over hoe de toereikendheid de komende winter zal zijn voor alle EU-landen. De outlook wordt door ENTSO-E gepubliceerd op 1 december 2021, conform de Europese regelgeving. Naast de winteroutlook van het ENTSO-E worden ook dagelijks de data voor de komende week uitgewisseld om de situatie van dichtbij te volgen. De bevoorradingszekerheid en andere evenementen die de bevoorradingszekerheid zouden kunnen beïnvloeden, worden door de netbeheerders nauwkeurig gevolgd.

Cela devrait largement compenser l'éventuel effet négatif de l'augmentation des exportations par le biais de Nemo.

À l'heure actuelle, Elia ne signale aucun problème et il n'est pas non plus nécessaire de prendre des mesures d'accompagnement. Le *Winter Outlook* de l'ENTSO-E, qui sera publié le 1er décembre 2021, donnera une idée concrète de la suffisance pour cet hiver. Par ailleurs, des données sont échangées quotidiennement pour la semaine à venir, afin que la situation puisse être suivie de près. Les gestionnaires de réseau suivent également de près la sécurité d'approvisionnement.

07.03 Bert Wollants (N-VA): Mijn bezorgdheid gaat er natuurlijk vooral over dat, als wij meer als doorvoerland richting het Verenigd Koninkrijk functioneren, omdat de IFA-1-verbinding niet in gebruik is, de mogelijkheden worden beperkt om stroom in te voeren, mocht dat nodig zijn. Dat zal voor de komende winter nog geen issue zijn, maar het zal dat misschien na 2022 of 2023 wel worden en dan wordt het wel belangrijker. Wij hopen natuurlijk dat de verbinding tegen dan weer volwaardig in dienst is en geen problemen meer oplevert.

07.03 Bert Wollants (N-VA): Si nous faisons davantage office de pays de transit vers le Royaume-Uni parce que la liaison IFA1 est hors d'usage, nos possibilités d'importer de l'électricité seront réduites. Cela ne posera pas encore problème cet hiver, mais peut-être bien après 2022 ou 2023. Osons espérer que la liaison IFA1 sera de nouveau pleinement opérationnelle d'ici là.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Samengevoegde vragen van

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De sociale tarieven in het algemeen en met betrekking tot de bestaande doelgroep" (55020772C)
- Kris Verduyck tot Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stopzetting van het uitgebreid sociaal tarief" (55021933C)
- Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De forse stijging van het sociaal tarief" (55021987C)

08 Questions jointes de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les tarifs sociaux en général et en ce qui concerne le groupe cible existant" (55020772C)
- Kris Verduyck à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La fin de l'extension du tarif social" (55021933C)
- Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La forte augmentation du tarif social" (55021987C)

08.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in het sociaal tarief zit een aantal mechanismen die mogelijk wat vreemd in elkaar zitten. Een voorbeeld: wanneer de marktprijzen terug beginnen te dalen, is het nog steeds mogelijk dat het sociaal tarief verder blijft stijgen gedurende een zekere periode. Dat heeft vooral te maken met de plafonneringen per kwartaal en over de

08.01 Bert Wollants (N-VA): Le tarif social comporte des mécanismes étranges, comme un tarif temporaire en augmentation si les prix du marché commencent à repartir à la baisse, et ce en raison

afgelopen vier kwartalen omdat daar dan nog een stijging is.

Vandaag zijn alle stijgingen geplafonneerd. De CREG heeft daarnaar ook reeds een aantal keren verwezen. Het plafond gaat dus steeds wat mee omhoog. Dat is natuurlijk alleen een afremming van de stijging van het sociaal tarief. Dat is echter iets dat verder kan blijven doorlopen.

Mijn eerste vraag gaat over de kostprijs, waarop wij daarstraks reeds zijn ingegaan.

Kunt u mij bevestigen dat het zo is dat het sociaal tarief in de huidige context blijft stijgen door de plafonnering, ook als de stijging op de markt reeds is stilgevallen?

Verder wil ik bevestiging vragen met betrekking tot de cijfers van het sociaal tarief van het vierde kwartaal. Ik denk dat wij echter ondertussen ook reeds weten dat in het eerste kwartaal van volgend jaar het sociaal tarief waarschijnlijk met iets meer dan 8 en 10,5 % zal stijgen. Is dat inderdaad ook wat u verwacht, mevrouw de minister?

08.02 Kris Verduyckt (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, u hebt inderdaad enkele belangrijke maatregelen genomen om de invloed van de stijgende gasprijzen te beperken en het sociaal tarief is daarvan de opvallendste.

De bedoeling is dat het tot 31 maart van volgend jaar wordt verlengd. Is dat nu een definitieve einddatum of volgt er dan een evaluatie? Die communicatie is immers niet honderd procent duidelijk voor mij.

Belangrijker nog, met betrekking tot de stopzetting zelf, de meeste mensen die op dat moment in het sociaal tarief zitten, gaan daar meer dan een jaar inzitten. Hun contract van voor het sociaal tarief zal dus wellicht niet meer geldig zijn. Hoe verloopt de begeleiding naar de vrije markt? Zullen wij die klanten gewoon terug droppen op de vrije markt? Dan vrees ik immers dat zij het voordeel dat zij gehad hebben gedurende enkele maanden of een jaar, deels terug gaan kwijtspelen. En dat zou natuurlijk heel jammer zijn.

Hoe zal dit dus verlopen? Als u in begeleiding voorziet, ziet u dat als een structurele oplossing?

08.03 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik kan kort zijn, want mijn collega's hebben reeds het gras voor mijn voeten weggemaaid.

De heer Wollants had het reeds over de stijging van het sociaal tarief. Ik ga ervan uit dat u dat zult bevestigen, mevrouw de minister. Wat zal u daaraan doen? Want die 80 euro zal uiteraard niet volstaan, deze volstaat nu reeds niet ten opzichte van de meer dan 300 euro stijging van het sociaal tarief, die er nu reeds is ten opzichte van begin dit jaar. Zal u bijkomende maatregelen nemen? Zal u ingrijpen?

Voortbouwend op hetgeen collega Verduyckt zei, wat met mensen die op dat moment geen recht meer hebben op het sociaal tarief en die van de ene dag op de andere een duur contract krijgen, als dat op de distributienetbeheerder terechtkomt, terwijl ze misschien vroeger een goedkoper contract hadden? Wat gaat u daaraan doen? Hoe wilt u

des plafonnements par trimestre et par quatre trimestres.

La ministre peut-elle confirmer ce phénomène? S'attend-elle à ce que le tarif social passe de 8 à 10,5 % au premier trimestre de l'année prochaine?

08.02 Kris Verduyckt (Vooruit): La prolongation du tarif social jusqu'au 31 mars 2022 doit-elle être considérée comme une date butoir définitive ou une évaluation suivra-t-elle? Comment se déroulera ensuite l'accompagnement des personnes relevant de ce tarif social vers le marché libre? En effet, elles risquent de perdre à nouveau l'avantage acquis, ce qui serait dommage. Cet accompagnement consistera-t-il en une solution structurelle?

08.03 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Comment la ministre réagira-t-elle à l'augmentation du tarif social? Prendra-t-elle des mesures supplémentaires? Qu'en sera-t-il des personnes qui n'auront alors plus droit au tarif social et qui se verront proposer un contrat onéreux du jour au lendemain?

vermijden dat zij uiteindelijk meer zullen betalen?

08.04 Minister **Tinne Van der Straeten**: De kostprijs van het sociaal tarief in 2021 wordt geschat op 133 miljoen euro voor elektriciteit en 166 miljoen euro voor aardgas. Dat betekent extra kosten ten belope van 18 miljoen euro voor elektriciteit en 88 miljoen euro voor aardgas. Die extra kosten worden veroorzaakt door de sterk gestegen groothandelsprijzen. De ramingen dateren van 23 september.

Verwijzend naar ons debat van daarnet, wijs ik er wel op dat dankzij de energienorm die meerprijs niet wordt opgenomen in de federale bijdrage in 2022. Op die manier voorkomen we dat de factuur in 2022 stijgt.

Het sociaal tarief wordt geplafonneerd. Ten opzichte van de marktprijzen zitten de sociale tarieven op dit moment op een erg laag niveau, vooral voor gas, dat net nu, in de winter, wordt verbruikt. De komende trimesters zullen de sociale tarieven verder stijgen, ook wanneer de prijzen op de markt zouden dalen. De sociale tarieven zullen wel voordeliger blijven dan de commerciële tarieven, maar het verschil (de delta) tussen beide zal aanzienlijk dalen. Het is belangrijk dat de sociale maximumtarieven lager liggen dan de marktprijzen.

Wat uw derde vraag betreft: dat is inderdaad het geval. De CREG heeft de sociale tarieven voor het 4^e kwartaal gepubliceerd op de eigen website. Het plafond is een goede zaak zodat al met al de mensen die aanspraak maken op het sociaal tarief, niet of in veel mindere mate worden blootgesteld aan de volatiliteit van de markt.

Ik ga nu in op de vragen van de heer Verduyck. Wanneer een klant recht heeft op het sociaal tarief, zet de leverancier het commerciële contract van de betrokkene stop. Die manier van werken wordt al sinds de invoering van het sociaal tarief toegepast. Bij de stopzetting van de uitbreiding van het sociaal tarief, eind maart 2022, zal de groep sociaaltariefklanten met een recht op basis van de verhoogde tegemoetkoming, teruggeleid worden naar de commerciële markt. Ik deel uw bezorgdheid over die grote groep gezinnen. Daarom hebben we ook een overgangsregeling uitgewerkt ten belope van 32 miljoen euro. Op dit moment werken we aan de concrete uitrol van die uitfasering, waarbij we het beschikbare bedrag zo goed mogelijk inzetten om bij de betrokken gezinnen een *bill shock* te vermijden. Daarover loopt overleg met de sector.

Naast die budgettaire maatregel is er een kwalitatieve maatregel. De wetgeving over de slapende contracten, van de hand van de heer Verduyck en goedgekeurd door het Parlement, is niet van toepassing op deze afnemers. Daarom wil ik snel een voorontwerp van wet voorstellen waarin we leveranciers verplichten om bij het wegvallen van het sociaal tarief de klant op de hoogte te brengen en hem het op dat moment goedkoopste equivalente product aan te bieden. Mijnheer Verduyck, dat gebeurt naar analogie van de wetswijziging in het kader van de niet-actieve producten.

De klanten kunnen bovendien, eens ze terug op de commerciële markt hun energie aankopen, op zoek gaan naar een goedkoper contract. Daarvoor zijn de prijsvergelijkers van de regulatoren de beste tool.

08.04 **Tinne Van der Straeten**, ministre: Le 23 septembre, le coût du tarif social en 2021 a été estimé à 133 millions et à 166 millions d'euros respectivement pour l'électricité et le gaz naturel, soit 18 millions d'euros de coût supplémentaire pour l'électricité et 88 millions d'euros pour le gaz naturel, résultant de la forte hausse des prix de gros. Grâce à la norme énergétique, ce surcoût ne sera pas incorporé dans la contribution fédérale en 2022 et la facture n'augmentera donc pas.

Le tarif social sera plafonné et les tarifs sociaux sont actuellement extrêmement bas, singulièrement pour le gaz. Même en cas de baisse des prix sur le marché, la hausse des tarifs sociaux se poursuivra au cours des prochains trimestres, mais ceux-ci resteront toutefois plus avantageux. Il importe que les tarifs sociaux maximums demeurent inférieurs aux tarifs commerciaux. La CREG a publié les tarifs sociaux pour le 4ème trimestre sur son site internet.

Lorsqu'un client a droit au tarif social, son fournisseur interrompt le contrat commercial de l'intéressé. Ces clients seront de nouveau orientés vers le marché commercial, à la fin mars 2022, date à laquelle l'extension du tarif social prendra fin. Nous avons élaboré des dispositions transitoires à leur intention pour un montant de 32 millions d'euros. Nous travaillons actuellement à une suppression concrète. Nous négocions pour l'heure cette question avec le secteur. Dès lors que ces clients ne sont pas concernés par la législation relative aux contrats dormants, je souhaite déposer rapidement un avant-projet de loi, en vertu duquel au moment de la levée du tarif social, les fournisseurs seront obligés d'informer le client et de lui proposer le produit équivalent le

Mijnheer Warmoes, de uitbreiding van het sociaal tarief naar personen met een recht op een verhoogde tegemoetkoming werd vastgelegd voor de periode van 1 februari tot 31 december 2021. In het begrotingsconclaaf werd besloten om dit te verlengen tot 31 maart 2022. Op die manier garanderen we voor 440.000 gezinnen de sociale maximumprijs op het moment dat de prijzen en het verbruik het hoogst zijn.

Het sociaal tarief is een heel efficiënte maatregel die vandaag bijna 1 miljoen gezinnen met de energiefactuur helpt.

Het feit dat het sociaal tarief de marktprijs volgt, is een Europese vereiste. Dat moet er ook voor zorgen dat het sociaal tarief betaalbaar blijft.

Zoals u aanhaalt, is het sociaal tarief voor aardgas in een jaar tijd gestegen. U zegt er niet bij dat de sociale maximumprijs door de coronacrisis vorig jaar op een historisch dieptepunt stond. Uw vergelijking geeft dus een heel vertekend beeld van de realiteit.

Bovendien is de stijging van het sociaal tarief beperkt door plafonds. Voor gas kan de prijs maximum 15 % op kwartaalbasis en 25 % op jaarbasis stijgen. Voor elektriciteit kan de prijs maximum 10 % op kwartaalbasis en 20 % op jaarbasis stijgen.

moins cher.

Les comparateurs de prix mis à disposition par les régulateurs permettent aux clients de chercher un contrat meilleur marché.

L'extension du tarif social aux bénéficiaires d'une intervention majorée était valable du 1er février au 31 décembre 2021. Lors du conclave budgétaire, il a été décidé de prolonger cette mesure jusqu'au 31 mars 2022, et d'ainsi garantir un prix social maximal à 440 000 ménages maintenant que les prix et la consommation sont au plus haut. Le tarif social nous permet d'aider presque 1 million de ménages. Ce tarif devra toutefois suivre le prix du marché en Europe.

Le tarif social pour le gaz naturel a augmenté en l'espace d'un an, mais il était tombé à un niveau historiquement bas en raison de la crise du coronavirus. Cette comparaison s'avère donc très bancale. De plus, le prix du gaz peut augmenter de 15 % maximum sur une base trimestrielle et de 25 % maximum sur une base annuelle. Pour l'électricité, ces augmentations maximales sont respectivement de 10 % et 20 %.

08.05 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, wij kijken uit naar de stappen die u zult zetten. Daar ligt een behoorlijke uitdaging voor u, want als die mensen naar de reguliere markt terugkeren, zullen de tarieven die zij moeten betalen vanaf april mogelijk zeer sterk geïnspireerd zijn op de nog hoge prijzen op de markt op dat moment. Wij zullen in de toekomst moeten bekijken wat dit precies betekent, zeker gelet op het mechanisme van overgangsmaatregelen dat u wilt installeren.

De cijfers over de stijging van het tarief hebt u bevestigd. Die waren ook al door de CREG bevestigd. Ik meen ook dat de cijfers die ik daarnet heb genoemd, waarschijnlijk begin januari waarheid zullen worden. We moeten ook bekijken wat het effect daarvan zal zijn in de toekomst.

08.06 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de minister, het is goed dat u verder kijkt dan alleen de periode waarin de uitbreiding wordt verlengd. U kijkt ook naar de wetgeving die hier werd goedgekeurd om een faire en niet-dwingende regeling uit te werken. Ik vind het zeer goed dat u dat zal doen. We beschermen die mensen nu wel, maar we weten niet hoe de markt begin april zal zijn. Het is goed om in een

08.05 Bert Wollants (N-VA): Nous attendons avec impatience les prochaines démarches de la ministre parce qu'une fois que le tarif social ne sera plus d'application, les prix dépendront principalement des prix du marché à ce moment-là.

08.06 Kris Verduyckt (Vooruit): C'est une bonne chose que la ministre tienne également compte de la période qui suivra la prolongation et qu'à cet égard, elle examine notre législation, afin

regeling te voorzien, waarvoor dank.

d'aboutir à un système équitable et non contraignant.

08.07 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, u weigert om maatregelen te nemen voor de brede werkende klasse die 80 % van de gezinnen uitmaakt. U hebt toegegeven dat de prijzen effectief zullen stijgen volgens het gekende mechanisme van de kwartaalaanpassingen van de prijzen. Er is dan wel een vertragend effect, maar het blijft een effect op de langere termijn. U slaagt er dus niet in om de kwetsbaarsten voldoende te beschermen.

08.07 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): La ministre refuse de prendre des mesures en faveur de la classe laborieuse qui représente 80 % des ménages. Les prix continueront d'augmenter en raison des ajustements trimestriels qui se feront, certes, sentir avec un effet retardateur. Les plus vulnérables sont toujours insuffisamment protégés. Et si le prix du gaz était historiquement bas en période de coronavirus, c'était également le cas des revenus de nombreux ménages. La ministre pourrait geler la majoration du tarif social en prenant une initiative législative de manière à faire baisser le niveau excessif des prix.

Met betrekking tot de prijsstijging met 300 euro zegt u dat het betaalbaar moet blijven en dat ik er niet bij heb gezegd dat de prijs historisch laag was, maar ik wijs u erop dat heel veel gezinnen in de coronacrisis ook een historisch laag inkomen hadden. Veel gezinnen hebben inkomsten verloren, dus procentueel gezien speelt dat wel in hun budget. Ik stel vast dat u daar akte van neemt en er niet verder op ingaat. Ik betwijfel toch dat de stijging van het sociaal tarief betaalbaar blijft. Een oplossing kan nochtans eenvoudig zijn: u kunt de prijsstijging van het sociaal tarief bevriezen door een wetgevend initiatief, zodat het lager wordt, want het is nu veel te hoog.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 Samengevoegde vragen van

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De rol van Russisch gas in de prijsvorming voor de Belgische markt" (55020980C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De vraag aan de EC om een onderzoek in te stellen naar de rol van Gazprom in de gasprijzen crisis" (55020982C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stijging van de energieprijzen, de rol van Gazprom en de marktwerking" (55021355C)
- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De Europese gasvoorraden" (55022000C)

09 Questions jointes de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le rôle du gaz russe dans la formation des prix sur le marché belge" (55020980C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La demande faite à la CE d'ouvrir une enquête sur le rôle de Gazprom dans la crise des tarifs du gaz" (55020982C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation des prix de l'énergie, le rôle de Gazprom et le fonctionnement du marché" (55021355C)
- Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les stocks de gaz européens" (55022000C)

09.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in de analyse over de stijgende energieprijzen wordt vooral de link gelegd met de gasprijs. Er zijn een aantal elementen die daarin van belang zijn: de aantrekkende economie, het feit dat men in Azië bereid is hogere prijzen te betalen voor LNG, wat maakt dat er ook extra aantrekkingskracht bestaat voor die markt en dat ook de aanvoer van gas in Noorwegen voor problemen heeft gezorgd.

Daarnaast zijn er een aantal marktspelers die aangeven dat het ook een geopolitiek verhaal is, in die zin dat er een strategie is vanwege de Russische aanbieders om de stocks in Europa niet aan te vullen, naar aanleiding van de Nord Stream 2-discussie. Er worden zelfs grafieken door die marktspelers verspreid waaruit blijkt dat sinds het

09.01 Bert Wollants (N-VA): D'aucuns estiment qu'une des raisons de la hausse des prix du gaz réside dans une stratégie délibérée de la Russie. Dans le sillage des discussions sur le Nord Stream 2, la Russie aurait décidé de ne pas réapprovisionner les stocks en Europe. Actuellement, seulement 4 % de notre gaz provient de Russie, mais cette part pourrait augmenter si les Pays-Bas réduisent leurs livraisons de

minimumniveau gehaald werd, na de winter, de stocks nog nauwelijks werden aangevuld, wat er voor een stuk dus voor zorgde dat er problemen optraden. Dat is trouwens ook de reden waarom een aantal Europarlementleden in een gezamenlijke brief de Europese Commissie hebben gevraagd om een onderzoek te voeren naar marktmanipulatie enzovoort.

Tegelijkertijd hebt u in een debat zelf ook aangegeven dat we dat niet mogen overroepen, omdat slechts 4 % van ons gas uit Rusland afkomstig is. De vraag is echter enigszins welk effect dat in de toekomst zal hebben, temeer omwille van het feit dat de gasprijzen niet enkel bij ons worden vastgelegd. Zo is de voornaamste markt voor gas waar wij vandaag rekening mee houden gevestigd in Nederland, al kan ik me voorstellen dat dat minder het geval zal zijn naarmate de aanvoer van gas van daaruit afneemt. Met andere woorden, ik kan me voorstellen dat het aandeel Russisch gas zal toenemen wanneer het aandeel Nederlands gas kleiner wordt.

Ten slotte doen de historisch lage CAL22- en CAL23-prijzen in verhouding tot de ons omringende landen een aantal vragen rijzen.

Ten eerste, vindt u dat de prijzen voor Russisch gas die op die manier worden gescoord geen effect hebben op de mix van onze gezinnen en dus niet op die factoren verschijnen? Hoe ziet u die evolutie op het vlak van gasbronnen?

Ten tweede, kan u de lage vullingsgraad van de Gazpromstocks bevestigen? Kan u ook informatie geven over de opslag in Loenhout? Wat is de oplossing daarvoor? Voert u daarover gesprekken binnen de Europese Unie met uw collega's? Wat is de inschatting voor de bevoorradingszekerheid? Er wordt immers gezegd dat het moeilijk zal worden om die stocks nog tijdig aan te vullen voor de echte winter. Hoe verklaart u de structureel lagere noteringen voor de CAL22 en CAL23 ten opzichte van de ons omringende landen? Wat is voor u daar de aanleiding van?

Ten slotte, zal u zich aansluiten bij de oproep om na te gaan of er sprake is van marktmanipulatie? Ik kan me voorstellen dat de Europese Commissie daar ondertussen ook al wel een aantal uitspraken over heeft gedaan.

Ik kijk uit naar uw antwoord op deze drie blokken van vragen.

09.02 Marie-Christine Marghem (MR): *Madame la ministre,*

On s'inquiète en Europe de savoir s'il y aura suffisamment de gaz pour passer l'hiver. Toute l'Europe est confrontée à une pénurie de gaz. La Belgique dispose de réserves pour subvenir à ses propres besoins pendant 12 jours. Elle est donc plus dépendante d'un approvisionnement constant que les pays voisins que sont l'Allemagne, les Pays-Bas et la France.

Le prix de référence néerlandais TTF pour le gaz naturel est coté à 94 euros par mégawattheure, soit une multiplication par cinq depuis le début de cette année. Une panique totale a éclaté parmi les traders la semaine dernière lorsqu'un sommet historique de plus de 160 euros par mégawattheure a été atteint. Ce n'est qu'après que le président russe Vladimir Poutine a indiqué qu'il pourrait envoyer plus de gaz en Europe que le marché s'est quelque peu calmé.

gaz.

Quelle est, selon la ministre, l'incidence du gaz russe sur nos prix? Quelle est l'évolution sur le plan des sources de gaz? Les informations relatives au faible taux de remplissage des stocks de Gazprom sont-elles correctes? Quelles sont les estimations en termes de sécurité d'approvisionnement? Comment la ministre explique-t-elle les faibles notations pour le CAL22 et le CAL23 dans notre pays? La ministre va-t-elle rejoindre l'appel à vérifier s'il est question d'une manipulation du marché?

09.02 Marie-Christine Marghem (MR): *Europa wordt geconfronteerd met een tekort aan gas. België beschikt over voldoende gasvoorraden om 12 dagen in de eigen behoeften te voorzien. Ons land is dus in hogere mate afhankelijk van de constante aanvoer dan Duitsland, Nederland en Frankrijk. Sinds het begin van het jaar is de Nederlandse referentieprijis TTF vervijfvoudigd. Met een winterpiek van twee weken zou het Europese gasverbruik met meer dan 23 %*

Peter Claes, le directeur de Febeliec, la fédération des grands consommateurs industriels, a déclaré à l'époque que si l'hiver devient vraiment froid, il faudra se rabattre sur le stockage de gaz. Et il y a de la nervosité quant à savoir s'il y en aura assez.

Entsog, l'organisation des sociétés européennes de réseau de gaz, a lancé un avertissement sans équivoque la semaine dernière dans ses prévisions hivernales annuelles. Avec une trêve hivernale de deux semaines, la consommation européenne de gaz augmenterait de plus de 23 % par rapport à l'année dernière. Par une journée extrêmement froide, il peut y avoir jusqu'à 30 % de demande en plus.

Un autre facteur crucial est la Russie. La Russie fournit environ 40 pour cent de tout le gaz en Europe par l'intermédiaire de la société d'État Gazprom. Nous sommes donc très dépendants du gaz russe.

Mes Questions :

- Au vu de cette nouvelle, êtes-vous toujours convaincu que l'approvisionnement en gaz sera suffisant ? Et comment voyez-vous l'avenir ? Si nous absorbons complètement la sortie du nucléaire avec du gaz, notre dépendance à son égard et aux pays étrangers ne fera qu'augmenter.

- Notre infrastructure est-elle prête à assurer un approvisionnement suffisant en gaz dans un hiver rigoureux ?

- Quelle est l'importance du rôle et de l'impact du gaz étranger et plus particulièrement le gaz russe en Belgique à l'heure actuelle ?

- Comment voyez-vous le rôle de la Russie en ce qui concerne les importations de gaz dans notre pays ? Bien sûr, ils ont une part très importante sur le marché européen du gaz, dont nous, en tant que Belgique, dépendons également.

09.03 **Minister Tinne Van der Straeten:** Ik begrijp uw bezorgdheden omtrent onze bevoorradingszekerheid voor gas en de impact op de prijzen.

En ce qui concerne la sécurité d'approvisionnement, je suis assez rassurée. La Belgique étant située au carrefour des routes du gaz, elle dispose de 18 points d'interconnexion avec les pays limitrophes. Cette grande diversité de points d'interconnexion permet à la Belgique de disposer d'une capacité d'importation suffisante pour garantir le niveau d'importation nécessaire à l'approvisionnement du pays, même dans des situations extrêmes telles que les pointes hivernales ou les hivers rigoureux.

Pour ce qui concerne le site de stockage belge de Loenhout, son rôle au niveau de notre approvisionnement n'a jamais été d'assurer à lui seul l'approvisionnement complet du pays mais, à tout le moins, d'y contribuer pour une part non négligeable. Avec une consommation moyenne de 526 GWh par jour, le site de stockage de Loenhout est en mesure d'y contribuer à un niveau maximum de 170 GWh par jour, soit 33 % de notre consommation moyenne.

Théoriquement, si on part de l'hypothèse simplificatrice que ce sous-tirage ne serait pas dépendant du niveau de remplissage, il faudrait, au niveau de remplissage actuel - 90,5 % - 37 jours consécutifs de

stijgen in vergelijking met het voorbije jaar. Op een ijskoude dag kan er tot 30 % meer vraag zijn.

Rusland levert via Gazprom ongeveer 40 % van al het gas dat we in Europa verbruiken. We zijn dus zeer afhankelijk van het Russische gas.

Bent u er nog steeds van overtuigd dat de gasvoorziening verzekerd is? Hoe ziet u de toekomst? Indien we kernenergie door gas vervangen, zullen we in hogere mate van het buitenland afhangen. Is onze infrastructuur erop berekend om tijdens een strenge winter voldoende gas aan te voeren? Hoe ziet u de rol van Rusland op het stuk van de invoer van gas in ons land?

09.03 **Tinne Van der Straeten,** ministre: Je comprends les préoccupations concernant la sécurité d'approvisionnement en gaz et l'incidence sur les prix.

België beschikt over 18 interconnectoren met zijn buurlanden en daarmee over een toereikende invoercapaciteit voor de stroomvoorziening, zelfs tijdens extreme weersomstandigheden.

Het was nooit de bedoeling dat de opslagsite te Loenhout het land volledig van stroom zou voorzien, maar wel gedeeltelijk, meer bepaald voor 33 % van ons gemiddeld verbruik.

Uitgaande van de vereenvoudigde veronderstelling dat die onttrekkingscapaciteit onafhankelijk zou zijn van het brandstofpeil, zouden er, gelet op het huidige peil van 90,5 %, 37 dagen van maximale

sous-tirage maximum pour revenir à un niveau de remplissage équivalent à 20 % de la capacité de stockage.

Momenteel is er voor België dus geen reden tot bezorgdheid op het vlak van *security of supply*. Dat neemt niet weg dat de evoluties aandachtig moeten worden gevolgd. Op langere termijn heb ik er bovendien vertrouwen in dat wij geen structurele problemen met onze gasbevoorrading moeten verwachten.

Dan kom ik aan uw vraag over de langetermijnanalyse. Ondanks de stopzetting van de productie van L-gas door Nederland, blijven er genoeg producerende landen over die België bevoorraden om een monopoliesituatie te vermijden. Bovendien, als wij op nog langere termijn kijken, hernieuwbare gassen, biomethaan en waterstof zouden een veelbetekende rol kunnen spelen op het vlak van bevoorradingszekerheid. Wij zijn ook aan het werken aan onze waterstofvisie. Die wordt momenteel besproken door de regering en zal hierop mee een antwoord bieden.

Een ander verhaal is de prijsevolutie. De huidige prijsstijgingen zijn globaal en het resultaat van het samenkomen van verscheidene omstandigheden. U verwees in uw vraag naar Rusland. Ik zou willen verwijzen naar de ACER-paper *High Energy Prices* van oktober 2021. Ik vind dat ACER daarin zeer beknopt en to the point de verschillende aspecten samenbrengt, als het gaat over Rusland.

Op pagina 7 gaat het onder punt 3.2 over *Market behaviour by Russia*? Daar wordt aan de ene kant verwezen naar het feit dat Gazprom zijn contractuele verbintenissen is nagekomen. Dat is iets dat men wel vaak hoort in dit debat. Tevens benoemt het daar de andere elementen, ik citeer even: "*Some factors point to certain restraints facing Russian supply of gas.*" Daar verwijst ACER naar een hogere consumptie in Rusland zelf en naar export naar andere markten, zoals Turkije, China en LNG. Er wordt ook verwezen naar de onderhoudswerken aan zowel de Nord Stream als de Yamal-pijplijn, en dat dit de flow zou kunnen aantasten.

Er wordt ook verwezen naar de marktstrategie van Gazprom, namelijk op lange termijn contracteren. Er staat, ik citeer: "*Gazprom's reluctance to acquire short-term transmission capacity to increase or even maintain its flows across Ukraine and Poland has led to discussions on potential linkages to the possible entry into operation of the Nord Stream 2 pipeline.*"

U vroeg naar mijn mening en hoe ik dat lees. Dit rapport van ACER brengt voor mij op de meest bevattelijke manier de verschillende aspecten rond Rusland samen.

Dat geldt zowel op het niveau van infrastructuur als op het niveau van marktgedrag.

In de ACER-paper staat ook beschreven hoe we met onze gasopslag moeten omgaan. Kunnen we op Europees niveau een strategie ontwikkelen omtrent opslag en langetermijncontracten en kan ons dat helpen? Wij wensen op dat punt verder door te denken. Wellicht zal dat ook besproken worden op de bijkomende energieraad, die volgende week plaatsvindt. Mijnheer de voorzitter, volgende week kan

onttrekking nodig zijn om opnieuw een equivalent van 20 % van de opslagcapaciteit te bereiken.

Même s'il n'y a pas lieu de s'inquiéter quant à la sécurité d'approvisionnement, nous devons néanmoins tenir à l'œil les évolutions. À longue échéance, je ne vois aucun problème structurel en ce qui concerne notre approvisionnement en gaz. En dépit de la cessation de la production de gaz à faible pouvoir calorifique aux Pays-Bas, les pays approvisionnant la Belgique sont encore suffisamment nombreux pour éviter une situation de monopole. Les gaz renouvelables, le biométhane et l'hydrogène pourraient également jouer un rôle plus important. Le gouvernement discute actuellement de sa vision concernant l'hydrogène.

La cause des hausses de prix est une combinaison de facteurs. Dans son rapport d'octobre 2021 sur les prix élevés de l'énergie, l'Agence de coopération des régulateurs de l'énergie (ACER) résume de manière intelligible les aspects liés à la Russie. Il est important de savoir que Gazprom a respecté ses engagements contractuels. La Russie connaît toutefois elle-même une consommation accrue de gaz et exporte également vers d'autres marchés, tels que la Turquie, la Chine et le LNG. Les travaux d'entretien du gazoduc Nord Stream et du pipeline Yamal peuvent également affecter le flux. Le rapport fait également référence à la stratégie de Gazprom, qui souhaite surtout conclure des contrats à long terme.

Une option à laquelle nous voulons certainement réfléchir est de savoir si nous pouvons développer une stratégie européenne en matière de stockage et de contrats à long terme. Cette question sera probablement aussi abordée lors du conseil supplémentaire de l'Énergie prévu

ik trouwens niet aanwezig zijn in de commissievergadering, aangezien de Energieraad dan vergadert, specifiek over de toolbox van de Europese Commissie met het oog op de energieprijzen.

Wij zullen dit aspect van nabij moeten blijven volgen, ook als de noteringen terug stabiliseren. De geopolitieke aanpak zullen wij ook moeten kaderen in, zoals ACER het omschrijft, een holistisch beleid en aanpak. Wij zullen duidelijk moeten formuleren waar wij naartoe willen als land en als continent, als Europa, met de Europese Unie, omdat wij dat dan het best regulator kunnen begeleiden. Dat is de oefening die wij ook in het kader van de toolbox moeten maken, niet alleen op nationaal niveau, maar ook op Europees niveau.

09.04 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, ik denk dat het verstandig is een en ander goed te analyseren en onze rol op te nemen. Ik denk dat wij moeten vermijden dat wij ons als land of vanuit Europa zomaar neerleggen bij te hoge energieprijzen, of dat we die ondergaan. Wij dienen een rol te spelen, zodat wij minder de speelbal zijn in de toekomst. Er is een taak weggelegd voor Europa om daar een strategie rond te ontwikkelen, veeleer dan individueel te bekijken waar ons gas vandaan komt.

Van belang zijn ook de verschillen in groothandelsprijzen met de andere landen. In een volgende commissievergadering zal ik daarop terugkomen, aangezien ik meen dat u op dat aspect nog niet hebt geantwoord.

09.05 Marie-Christine Marghem (MR): Je suis tout à fait d'accord avec la réplique de M. Wollants. Nous devons garder une indépendance intellectuelle et énergétique vis-à-vis de nos fournisseurs, et nous devons le faire de préférence au niveau européen, même si nous devons le faire aussi au niveau belge. Le Nord Stream 2 n'est pas un instrument qui permet *a priori* de rassurer par rapport à cette réflexion qui devrait nous rendre indépendants. Nous reviendrons sur ce sujet ultérieurement.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.32 uur.
La réunion publique de commission est levée à 12 h 32.*

la semaine prochaine, qui traitera spécifiquement de la boîte à outils et des prix de l'énergie.

Même si les cotations se stabilisent, nous devons continuer à examiner cette question. Nous devons inscrire l'approche géopolitique dans le cadre d'une politique holistique. Il s'indique de formuler clairement la direction à suivre en tant que pays et en tant qu'Union.

09.04 Bert Wollants (N-VA): Nous ne pouvons pas nous résigner à ce que les prix de l'énergie soient exagérément élevés. Nous devons jouer un rôle. L'Europe doit développer une stratégie au lieu de regarder individuellement d'où provient le gaz. Les différences de prix de gros avec les autres pays sont également importantes.

09.05 Marie-Christine Marghem (MR): Ik ben het met de heer Wollants eens. We moeten intellectueel én op energievlak onafhankelijk blijven van onze leveranciers, bij voorkeur op Belgisch en op Europees niveau. De Nord Stream 2-pijpleiding is dan ook geen project dat ons geruststelt.